

КОНФЕССИЯРАЛЫҚ ЖӘНЕ
ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫҢ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ
ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ СЪЕЗІ

КЕЛІСІМ ӘЛЕМІ МИР И СОГЛАСИЕ

ТОҚСАНДЫҚ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ · ЕЖЕКВАРТАЛЬНЫЙ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ
№2 2026

СОБСТВЕННИК:

Некомерческое акционерное Общество
«Международный центр
межконфессионального и
межрелигиозного диалога»

МЕНШІК ИЕСІ:

«Конфессияаралық және дінаралық
диалогтың халықаралық орталығы»
коммерциялық емес акционерлік
қоғамы

Свидетельство о постановке на учет
периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого
издания

№ KZ47VPY00066113 от 10.03.2023 г.

Мерзімді баспасөз басылымын,
ақпарат агенттігін және желілік
басылымды есепке қою туралы куәлік

№ KZ47VPY00066113, 10.03.2023 ж.

ВЫДАНО:

Комитет по делам религий
Министерства культуры и информации
Республики Казахстан

БЕРІЛГЕН:

Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігінің
Дін істері комитеті

ОТВЕТСТВЕННЫЙ РЕДАКТОР:

М. Калижанов

ЖАУАПТЫ РЕДАКТОР:

М. Қалижанов

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

С. Булатқызы

БАС РЕДАКТОР:

С. Булатқызы

АВТОРЫ ВЫПУСКА:

А. Анесова, М. Абишева, Н. Өрғара

ШЫҒАРЫЛЫМ АВТОРЛАРЫ:

А. Анесова, М. Абишева, Н. Өрғара

АДРЕС:

Республика Казахстан, г. Астана, ул.
Тәуелсіздік, 57,
Дворец Мира и Согласия, 5 этаж

МЕКЕНЖАЙЫ:

Қазақстан Республикасы, Астана қ.,
Тәуелсіздік көшесі, 57, Бейбітшілік
және келісім сарайы, 5-қабат

ЭЛЕКТРОННАЯ ВЕРСИЯ:

www.eligions-congress.org

ЭЛЕКТРОНДЫ НҰСҚАСЫ:

www.religions-congress.org

МАЗМҰНЫ/ СОДЕРЖАНИЕ

1. ОРТАЛЫҚТЫҢ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ / О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЦЕНТРА

Сараптама қызметін жетілдіру мәселелері бойынша Орталық қызметкерлерінің Алматы қаласына жұмыс сапары	4
Перспективы сотрудничества Казахстана и Ватикана обсудили в Международном центре	5
Международный центр принял делегацию Международной академии исламоведения Узбекистана	6-7
Халықаралық орталық пен Еуропа діни көшбасшылары кеңесі стратегиялық ынтымақтастық мәселелерін талқылады	8-9
Международный центр, Мусульманская Ахмадийская Община в Аргентине и Университет мира провели онлайн-встречу	10-11
Астанада жаңа конституциялық реформаны іске асырудағы рухани көшбасшылардың рөлі талқыланды	12-16
Международный центр и ИСЕСКО укрепляют стратегическое партнерство в рамках подписания Меморандума о взаимопонимании	17-19
Халықаралық орталық және португалиялық IPDAL институты серіктестіктің дамуын талқыланды	20-21
Международный центр и словенский центр GPOC закрепили партнерство меморандумом	22-24
Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы мен Пәкістанның Наровал университеті стратегиялық серіктестікті нығайтуда	25-28
Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога представил выставочный проект «Голоса духовных традиций»	29-30
Э. Бірәлі ҚМДБ-ның Дінтану сараптамасы және ақпараттық қауіпсіздік мәселелері бойынша ұйымдастырған «Діни сараптама жүргізудің заманауи әдістері мен құқықтық негіздері» форумында сөз сөйледі	31-32
Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің студенттері «Астана бейбітшілік декларациясы 2025» құжатымен және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің тарихымен танысты	33-34
Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығында дін және өңірлік тұрақтылық мәселелері талқыланды	35-36
Международным партнерам представлены проекты по роли религий в вопросах климата и этики искусственного интеллекта	37-39
В рамках продвижения идей Съезда лидеров мировых и традиционных религий Международный центр и Иерусалимский межконфессиональный центр обсудили пути сотрудничества	40-41
В Международном центре межконфессионального и межрелигиозного диалога обсудили влияние искусственного интеллекта на религию	42-43
Международный центр принял участие на открытии персональной выставки Нелли Бубэ «Многоликая Евразия»	44-46
Международный центр провел встречу с Чрезвычайным и Полномочным Послом Великобритании в Республике Казахстан	47-48

2. САРАПШЫ ПІКІРІ /ЭКСПЕРТНОЕ МНЕНИЕ

Қазақстандағы діни және мәдени қауымдастықтарды біріктіру стратегиясы. Г. Қожабай	49-51
Где грань между свободой проповеди и радикализмом? Т. Липина	52-56
Как искусственный интеллект меняет религиозный мир? Ж. Темирташев	57-59
ИИ в религиозной журналистике: возможности и риски. Н. Өрғара	60-62

3. САРАПТАМА / АНАЛИТИКА

Америкалықтар және жасанды интеллект – 2026: чат-боттар, ақылды құрылғылар және олардың ықпалына қатысты көзқарастар	63-66
--	-------

Сараптама қызметін жетілдіру мәселелері бойынша Орталық қызметкерлерінің Алматы қаласына жұмыс сапары

2026 жылдың 18–19 наурызында Орталықтың Дінтану сараптамасы департаментінің директоры Эльмира Бірәлі және бас сарапшысы Айдана Сабиева Алматы қаласына жұмыс сапарымен барды. Сапар барысында дінтану сараптамасына материалдарды дайындау және жолдау саласында кешенді практикалық, әдістемелік қолдау көрсету мақсатында негізгі мәселелер бойынша кездесулер өткізді.

Іссапар барысында Алматы қаласы Дін істері басқармасының қызметкерлеріне дінтану сараптамасына ұсынылатын материалдарды іріктеу процесін жетілдіру бойынша практикалық көмек көрсетілді. Атап айтқанда, басқарма тарапынан ұсынылған нақты объектілер мен кейстер негізінде материалдарды сараптамаға

іріктеу тетіктері пысықталып, әртүрлі діни бағыттағы материалдардың арту үрдісі, сондай-ақ әкімшілік құқық бұзушылықтарға қатысты материалдарды рәсімдеу тәртібі мен олардың мазмұндық ерекшеліктері жан-жақты талқыланды. Нәтижесінде нақты практикалық ұсынымдар әзірленді.

Сонымен қатар, Орталық қызметкерлері Алматы қалалық Дін мәселелерін зерттеу орталығының өкілдерімен де кездесті. Кездесу барысында дінтану сараптамасының практикалық аспектілері, діни мазмұндағы материалдарды тарату ерекшеліктері және материалдарды сараптамаға жіберудің тәртібі талқыланды. Кездесуде қызметкерлер тарапынан қойылған өзекті сұрақтарға жауаптар беріліп, нақты практикалық-әдістемелік шешімдер ұсынылды.

Перспективы сотрудничества Казахстана и Ватикана обсудили в Международном центре

1 апреля 2026 года в Астане состоялась встреча Председателя Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсаны Кожабай с Апостольским Нунцием Святого Престола в Республике Казахстан, архиепископом Джорджем Панамтундилом.

Стороны обсудили ключевые аспекты двустороннего сотрудничества, направленного на укрепление духовного согласия и продвижение гуманистических ценностей.

Особое внимание в ходе диалога было уделено подготовке ко Второму совместному коллоквиуму, который планируется провести в преддверии XXIV заседания Секретариата Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

По итогам встречи была выражена взаимная заинтересованность в

дальнейшем расширении партнерства, а также готовность к реализации совместных инициатив, направленных на укрепление глобального межрелигиозного диалога.

Международный центр принял делегацию Международной академии исламоведения Узбекистана

9 апреля 2026 года Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога принял делегацию преподавателей и студентов Международной академии исламоведения Узбекистана (далее – МАИ).

В ходе встречи казахстанская сторона представила деятельность Центра как ключевой

институциональной платформы, обеспечивающей функционирование Съезда лидеров мировых и традиционных религий и его Секретариата, а также разработку международных инициатив по актуальным вопросам, в том числе в сферах климата и искусственного интеллекта.

Была обозначена уникальная роль

Центра как единственной структуры, обеспечивающей экспертно-аналитическое сопровождение государственной - конфессиональной политики в Казахстане.

Сторона МАИ представила образовательную и научную деятельность Академии, отметив развитие междисциплинарных программ в области религиоведения, исламоведения и психологии религии, а также международное сотрудничество, академическую мобильность и участие в исследовательских проектах, направленных на профилактику радикализации и укрепление межконфессионального диалога.

По итогам встречи стороны подтвердили взаимную

заинтересованность в дальнейшем развитии сотрудничества, включая расширение взаимодействия и обмена опытом в сфере межрелигиозного диалога.

Халықаралық орталық пен Еуропа діни көшбасшылары кеңесі стратегиялық ынтымақтастық мәселелерін талқылады

2026 жылғы 9 сәуірде Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма төрағасы Гүлсана Қожабай Еуропа діни көшбасшылары кеңесінің Бас хатшысы Марк Оуэнмен онлайн-кездесу өткізді. Кездесудің мақсаты – Орталық бастамалары мен еуропалық конфессияаралық құрылымдар

арасындағы стратегиялық әріптестікті қалыптастыру және өзара ынтымақтастықты дамыту.

Кездесуге Басқарма төрағасының орынбасары Марат Калижанов, Съездің бастамаларын іске асыру департаментінің директоры Гүлдана Молдаш, сондай-ақ, Сыртқы байланыстар және ақпараттық жұмыс департаментінің бас консультанты Жансерік Темірташев қатысты.

Әңгіме барысында Марк Оуэн Еуропа діни көшбасшылары кеңесінің тарихы мен миссиясы туралы баяндады. Сондай-ақ қазіргі жаһандық сын-қатерлерді шешу үшін Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі сияқты ортақ алаңдарды қолдаудың маңызына тоқталды. Ол жасанды интеллект (ЖИ) этикасы мәселелеріне және қақтығыстан кейінгі қоғамдағы бірлік үдерістеріне діни институттардың қатысуын маңыздылығына мән берді. Марк Оуэн болашақ институционалдық әріптестіктің байланыс тетігі болуға дайын екенін және әлемдік конфессияаралық ұйымдармен ынтымақтастыққа бейілділігін ерекше атап өтті.

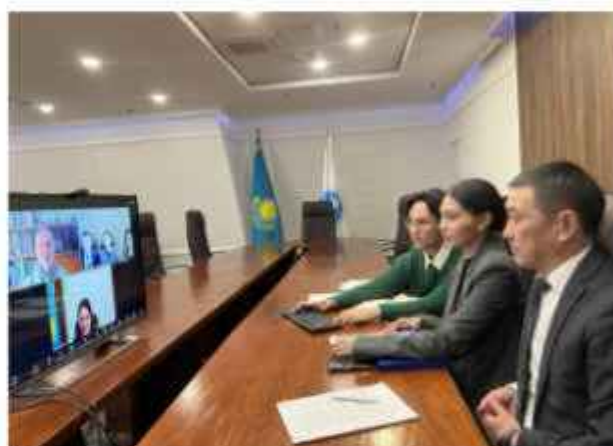
Гүлсана Қожабай Марк Оуэннің кәсіби қызметіне жоғары бағалап, жасанды интеллект этикасы мәселелері қазіргі жаһандық күн тәртібінде, әсіресе діни салада, бірінші кезектегі маңызға ие болып отырғанын атап өтті. Кездесу аясында Басқарма Төрағасы Орталықты бірлік идеяларын жүзеге асыруға арналған негізгі алаң ретінде дамыту жөніндегі өз көзқарасын ұсынды. Ол фактілерге негізделген тиімді жұмыс моделін қалыптастыруға ұмтылатынын айтып, қолданбалы шараларды енгізудің маңыздылығына назар аударды. Бұл шаралар Съезді тек беделді пікірталас алаңы ғана емес, сонымен қатар жаһандық мәселелерді шешуде нақты нәтижелерге қол жеткізетін құралға айналдыруға мүмкіндік береді.

Техникалық брифинг барысында Гүлдана Молдаш діни саладағы жасанды интеллект этикасы жөніндегі құжатты әзірлеуге қатысты Орталықтың қазіргі бастамасын таныстырды, ал Жансерік Темірташев климаттың өзгеруімен күрестегі діннің рөлі туралы құжатты дайындау барысы жөнінде есеп берді. Екі құжат та Хатшылықтың негізгі бастамалары.

Марк Оуэн бұл бастамаларға қолдау білдіріп, конфессияаралық диалогтың жаһандық күн тәртібіне әсерін әрдайым тікелей талдау арқылы бағалау мүмкін еместігін атай отырып, бұл ретте жаңа тәсілдерді іздеудің маңыздылығына тоқталды. Тараптар конфессияаралық диалогтың әлеуметтік және

экологиялық мәселелерге нақты әсерін өлшеу үшін практикалық әдістемелер әзірлеу қажеттілігі дұрыс деп тұжырымдады.

Кездесу соңында екі тарап та алдағы ынтымақтастықты дамытуға дайын екенін білдіріп, түрлі діни және әлеуметтік топтар арасындағы бірлікті нығайтуға ортақ мүддені қолдады.

Международный центр, Мусульманская Ахмадийская Община в Аргентине и Университет мира провели онлайн-встречу

13 апреля 2026 года состоялась онлайн-встреча Председателя Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсаны Кожабай с Имамом Марваном Сарваром Гиллом, представляющим Мусульманскую Ахмадийскую Общину в Аргентине, и Ректором Университета мира Франсиско Рохасом Аравеной.

К обсуждению также присоединилась команда Центра, включая заместителя Председателя Правления Марата Калижанова, директора профильного департамента Гульданы Молдаш и старшего консультанта Департамента внешних связей и информации Жансерика

Темирташева, что придало диалогу более прикладной и рабочий характер.

Разговор был выстроен вокруг ключевого вопроса о том, как перевести накопленный потенциал межрелигиозного диалога в реальные механизмы влияния на глобальную повестку. Ректор Университета мира отметил, что, несмотря на высокий запрос на «голос религий во имя мира», устойчивые форматы такого диалога пока формируются непросто и требуют системного подхода и партнерства.

В этой логике Гульсана Кожабай обозначила приоритет перехода к практическому взаимодействию — через экспертные форматы,

совместные инициативы и выработку решений по вопросам, выходящим за рамки исключительно религиозной повестки.

Участники встречи сошлись во мнении, что наибольший потенциал для сотрудничества сегодня сосредоточен в формировании

этических подходов к развитию искусственного интеллекта, роли религии в контексте климатических вызовов и содействии разрешению конфликтов и кризисов.

Отдельный акцент был сделан на необходимости институционализации взаимодействия. Стороны выразили готовность проработать подписание Меморандума о взаимопонимании, который закрепит партнерство и создаст основу для долгосрочного сотрудничества.

В качестве практического продолжения диалога рассматривается запуск серии совместных мероприятий, в частности, экспертных круглых столов и дискуссионных площадок с участием религиозных лидеров, академического сообщества и международных организаций. Обсуждается возможность их проведения как в онлайн-формате, так и на международных площадках, включая европейские центры диалога, с последующим выходом на более широкие многосторонние инициативы.

По итогам встречи стороны договорились в ближайшее время перейти к согласованию конкретных шагов и форматов взаимодействия.

Астанада жаңа конституциялық реформаны іске асырудағы рухани көшбасшылардың рөлі талқыланды

2026 жылғы 17 сәуірде Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Қазақстандағы діни бірлестіктер өкілдерінің қатысуымен дөңгелек үстел өткізді. Іс-шара «Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясын іске асыру жағдайындағы зайырлы мемлекет және рухани құндылықтар» тақырыбында Қазақстан Республикасының Ұлттық академиялық кітапханасында өтті. Іс-шараның басты мақсаты – жалпыұлттық референдумда қабылданған Негізгі заңның жасампаз құндылықтарын ілгерілету үдерісіне рухани көшбасшылардың қатысуын қамтамасыз ету, сондай-ақ конфессияаралық келісімнің басты

шарты ретінде мемлекеттің зайырлы негіздерін нығайту.

Іс-шараны өз алғысөзімен Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Дін істері комитетінің төрағасы Әнуар Хатиев ашты. Ол Қазақстанның адам құқықтары мен қоғамдық келісім басымдық берілетін Әділетті Қазақстанды құру кезеңіне қадам басқанын атап өтті. Сондай-ақ, Конституцияның дін мен мемлекеттің бөліну қағидатын конституциялық деңгейде бекіткен 7-бабына назар аударды. Комитет басшысы жаңа Конституция тек дін өкілдерінің құқықтарын қорғап қана қоймай, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін нақты шектеулер белгілейтінін, азаматтардың жеке таңдауына қол сұқпай, конфессиялар қызметінің ашық

құқықтық шектерін айқындайтынын атап өтті.

Халықаралық Орталықтың Басқарма төрағасы Гүлсана Қожабай Әнуар Хатиевтің пікірін қолдай отырып, Конституциялық жаңғыртуға қатысты стратегиялық көзқарас ұсынды. Ол жаңа Конституция біздің болашағымыздың негізі, қоғамның құндылық бағдарларының кемелдігін көрсететін құжат әрі жаһандық сын-қатерлер жағдайында негізгі мән-мағыналарды сақтаудың құралы екенін атап өтті. Сондай-ақ, Сенат Төрағасы Мәулен Әшімбаевтің тезисіне сүйене отырып, елдің болашағы мемлекеттің озық қимылдай алу қабілетіне тікелей байланысты екенін атап өтті. Гүлсана Қожабай қазақстандық модельдегі зайырлылық діннен бас тартуды білдірмейтінін, керісінше ар-ождан бостандығы, наным-сенімге құрмет және мемлекеттің бейтарап ұстанымы арқылы көрініс табатынын атап өтті. Осы тұрғыда жаңа Конституция қоғамдық институттарды әлемдік даму үдерістеріне бейімдеуге мүмкіндік беретін стратегия болып табылады.

Талқылау барысында конфессия жетекшілері өз дәстүрлеріне сүйене отырып, конституциялық реформаларға терең талдау жасады. Қазақстан Мұсылмандары діни басқармасы төрағасының орынбасары, наиб мүфти Сансызбай Шоқанов пен аппарат басшысы Ғылымбек Мәжиев технологиядан бастап идеологиялық салаға дейінгі барлық бағыттарда мемлекеттің тәуелсіздігін сақтау

әрбір азаматтың қасиетті борышы екенін, ал ұлттық мәдениеттің үстемдігі қоғамдағы үйлесімділік кепілі болып табылатынын атап өтті.

Бұл сабақтастық туралы ойды бас раввин Шмуэль Карнаух қолдап, жоғарыэтика мен әділет қағидаттары ұрпақтан ұрпаққа берілетінін және кез келген орнықты Конституцияның іргетасы екеніне тоқталды. Ол сондай-ақ Қазақстан тәуелсіздік жылдарында діндердің бейбіт өмір сүруінің өміршең жүйесі дәл зайырлылық пен өзара құрмет арқылы көрініс табатынын дәлелдегенін айтты.

Қатысушылар әлеуметтік жауапкершілік пен құқықтың «адамдық өлшеміне» ерекше назар аударды. Орыс Православие Шіркеуінің өкілі, дін қызметкері Андрей Парфенов және Қасиетті Мария Архиепархиясының монсеньоры Петр Пытлованы Негізгі заңның христиан іліміндегі тұлға қадір-қасиеті туралы ұстанымдармен үндес екенін атап өтіп, «сау зайырлылық» сенімді ығыстырмай, керісінше отбасы

институтын бірлесіп қорғауға жағдай жасайтынын айтты.

Қазақстандағы Евангелиялық-Лютерандық шіркеуінің басшысы,

епископ Ростислав Новгородов бұл ойды жауапкершілік салаларын бөлу жөніндегі теологиялық қағида арқылы толықтырды. Ол зайырлы мемлекетті шектеу ретінде емес, діни өзін-өзі айқындаудың шынайы кеңістігі ретінде қарастыру керектігін, мұнда рухани құндылықтардың әмбебап сипатқа ие болатынын түсіндірді.

Тәжірибелік ынтымақтастық пен белсенді азаматтық тақырыбын Діни бірлестіктер қауымдастығының жетекшісі Александр Ключев, Бахаи қауымдастығының өкілі Ляззат Янгалиева және «Кришна санасы қоғамы» жастар қанатының басшысы Талғат Карипаев дамытты. Сарапшылар зорлық-зомбылық жасамау мен шыншылдық сияқты рухани қағидаттардың заңға сенімді тірек болатынын, ал әрбір қауымдастықтың міндеті — жаңа Конституция аясындағы құқықтық кеңістікті қоғамға қызмет ету үшін

барынша тиімді пайдалану екенін атап өтті. Көпэтносты Қазақстан үшін конфессияаралық диалог, қауымдастықтар мен мемлекет арасындағы сенім елдің көптүрлілігін стратегиялық күшке айналдырады. Александр Ключев қазіргі Қазақстан — әрбір азамат пен әрбір конфессия тікелей қатысатын жасампаздықтың бірегей тәжірибесі болып табылатынын тілге тиек етті.

Реформалардың ғылыми және құқықтық негіздемесін Діндерді зерттеу орталығының сарапшы-дінтанушысы Олег Синяков пен Халықаралық орталықтың

департамент директоры Дулат Жақиянов ұсынды. Зайырлылық – бұл салалардың институционалдық тұрғыда ажыратылуын білдіреді, бұл ретте рухани құндылықтар ұлттық бірегейліктің ажырамас бөлігі болып қала береді. Мемлекеттің құқықтық бейтараптығы мен конфессиялардың жасампаз әлеуетінің үйлесуі қоғамның жаһандану мен радикализм сын-қатерлеріне төтеп беру тұрақтылығын қамтамасыз етеді деген тұжырым айтылды.

Талқылау барысында барлық конфессия өкілдері конституциялық реформаға қолдау көрсететінін

айтып, оның қоғамдық келісімді нығайтудағы және елдің тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі рөлін атап өтті. Ерекше назар Негізгі заңның 7-бабына аударылды, ол мемлекеттің зайырлы сипаты мен діни сенім бостандығы арасындағы тепе-теңдікті қамтамасыз ететін маңызды норма ретінде қолдау тапты.

нәтижесі екенін, ал діни көшбасшылардың мұндай іс-шараларға қатысуы өзара іс-қимылдың тиімді тетіктерін үздіксіз іздеуге ұмтылысын көрсететініне ерекше тоқталды.

Қатысушылар мұндай алаңдардың өзекті қоғамдық үдерістер бойынша ашық әрі мазмұнды диалог жүргізудегі маңызын атап өтіп, сындарлы

Қорытындылай келе, кездесудің модераторы және Халықаралық орталық Төрағасының орынбасары Татьяна Липина мемлекет пен азаматтық сектордың күш-жігерінің арқасында елдегі конфессияаралық диалогтың табысты түрде дамып келе жатқанын атап өтті. Ол бейбіт өмір сүру — күнделікті еңбектің

әріптестік үшін тұрақты жағдай жасап отырған Орталыққа алғыс білдірді.

Международный центр и ИСЕСКО укрепляют стратегическое партнерство в рамках подписания Меморандума о взаимопонимании

Астана, 21 апреля 2026 года

Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога и Исламская организация по вопросам образования, науки и культуры (ICESCO) договорились о стратегическом партнерстве.

Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога и Исламская организация по вопросам образования, науки и культуры

договорились о стратегическом партнерстве.

Соответствующий Меморандум о взаимопонимании был подписан по итогам встречи Председателя Правления Центра Гульсаны Кожабай с Генеральным директором ICESCO Салимом бин Мухаммедом Аль-Маликом. Документ выводит сотрудничество сторон на качественно новый уровень. Он закрепляет участие ICESCO в формировании повестки Съезда

лидеров мировых и традиционных религий и расширяет экспертное взаимодействие.

В числе ключевых направлений сотрудничества – развитие межрелигиозного и межкультурного диалога, повышение религиозной грамотности и продвижение принципов духовной дипломатии.

В ходе переговоров Гульсана Кожабай представила видение дальнейшего развития межкультурного и межрелигиозного сотрудничества. Глава Центра подчеркнула необходимость перехода диалоговых площадок от декларативных форм взаимодействия к практико-ориентированным и аналитически выверенным подходам. В частности, обсуждалась возможность

разработки критериев и индекса оценки вклада религиозных лидеров в решение актуальных общественных и глобальных задач.

Данные подходы во многом созвучны инициативам, продвигаемым Генеральным директором ICESCO Салимом бин Мухаммедом Аль-Маликом, в том числе на площадке Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

Отдельное внимание было уделено экспертному треку Съезда. Ежегодный Экспертный круглый стол рассматривается как площадка, объединяющая экспертное сообщество и религиозных лидеров для выработки конкретных решений, соединяющих духовные ценности с прикладными подходами.

Центр также представил текущие инициативы, реализуемые в межсъездовский период. Среди них – разработка межконфессионального подхода к вопросам изменения климата, а также подготовка этического кодекса применения искусственного интеллекта в религиозной сфере.

Оба проекта направлены на формирование баланса между технологическим развитием и морально - нравственными ориентирами. Стороны также договорились о презентации документа по этике искусственного интеллекта в религиозной сфере на площадке ICESCO. Это создаст основу для его дальнейшего продвижения на международном уровне и углубления сотрудничества в данном направлении.

В свою очередь Генеральный директор ICESCO Салим Аль-Малик отметил важную роль Казахстана как международной площадки диалога между культурами и цивилизациями. Он также сообщил о создании в рамках ICESCO Центра межкультурного диалога, ориентированного на практическое взаимодействие и расширение участия представителей различных конфессий.

Отдельное внимание стороны уделили вопросам работы с молодежью. В частности, была отмечена значимость программы ICESCO «Послы мира», направленной на подготовку нового поколения лидеров, среди которых и представители Казахстана.

Подписанный Меморандум, в том числе, открывает возможности для интеграции этих инициатив с деятельностью Форума молодых религиозных лидеров Съезда.

Стороны выразили уверенность, что новое партнерство позволит усилить вклад религиозных институтов в решение глобальных вызовов и договорились о дальнейшем совместном мероприятии на площадке ICESCO в штаб-квартиры организации.

Халықаралық орталық және португалиялық IPDAL институты серіктестіктің дамуын талқыланды

Астана, 27 сәуір, 2026 ж.

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы және Латын Америкасы мен Кариб алабын ілгерілету бойынша Еуропадағы беделді португалиялық институт (IPDAL) бейнеконференция форматында танысу кездесуін өткізді. Келіссөздер барысында тараптар екіжақты ынтымақтастықты орнату және дамыту перспективаларын талқылады, сондай-ақ әртүрлі халықаралық және сараптамалық алаңдарда өзара әрекеттестіктің ықтимал бағыттарын қарастырды.

Орталық Басқарма Төрағасы Гүлсана

Қожабай IPDAL Президенті Паулу Невешті институт қызметінің 20 жылдығымен құттықтап, Қазақстанның жаһандық диалогты ілгерілетудегі тарихи миссиясын атап өтті. Латын Америкасындағы серіктестіктерді дамытуды қоса алғанда, халықаралық ынтымақтастық географиясын кеңейтуге ерекше назар аударылды.

Төраға қазіргі кезеңде Орталық Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі қызметінің сараптамалық трегін сапалы күшейтуге басымдық беретінін атап өтті. Рухани келісімді ілгерілетумен қатар, Орталық

жаһандық сын-қатерлер мен трендтерге жауап ретінде тәжірибеге бағытталған шешімдерді әзірлеуді мақсат етеді.

Өз кезегінде, IPDAL Президенті Қазақстанның маңызды байланыстырушы буын ретіндегі рөлін атап өтіп, әлемдік қоғамдастықтың Орталық Азияға деген қызығушылығының артып келе жатқанын атап өтті. Ол талдау қызметті, ауқымды іс-шараларды өткізуді және экономикалық және гуманитарлық салаларда практикалық шешімдерді әзірлеуді біріктіретін институттың құрылымымен таныстырды.

Аргентинадағы мұсылман Ахмадия қауымдастығының басшысы Имам Марван Гилл Қазақстанның барлық әлемдік конфессиялардың көшбасшылары арасындағы диалогты қамтамасыз ету қабілеті халықаралық тәжірибеде сирек кездесетін жетістік екеніне ерекше тоқталып, қазақстандық платформаның бірегейлігін айқындады.

Тараптар орталықтың сараптамалық жобаларын, соның ішінде ЖИ этикалық кодексін және Климаттың өзгеруіне қарсы күрестегі діннің рөлі туралы құжаттарды талқылады. IPDAL өкілдері жасанды интеллект тақырыбына қызығушылық танытып, экологиялық мәселелерге орай халықаралық алаңдаушылықтың артып келе жатқанын атап өтті.

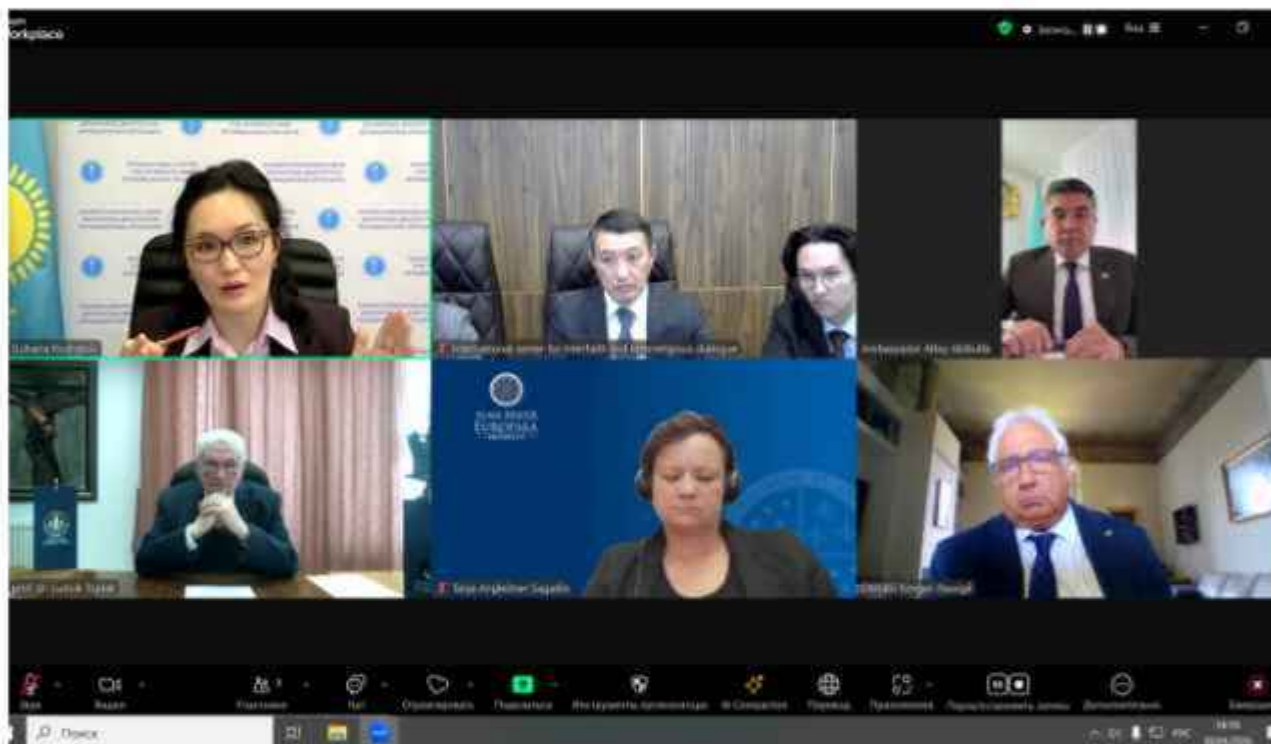
Өзара әрекеттестікті ресми бекіту мақсатында тараптар өзара түсіністік туралы Меморандум дайындауға ниет білдірді. Құжатқа қол қою серіктестікті

серіктестікті құрылымдаудың және бірлескен бастамаларға көшудің алғашқы қадамы болмақ.

Ынтымақтастықтың практикалық бағыттары ретінде: Португалия тарапының Съездің сараптамалық дөңгелек үстеліне қатысуы, IPDAL алаңында Орталық пен Съезд Хатшылығының жобаларының тұсаукесерін өткізу, сондай-ақ 2027 жылдың көктемінде "Мафра диалогы" форумына қатысу белгіленді.

Международный центр и словенский центр GPOC закрепили партнерство меморандумом

Астана, 30 апреля, 2026 г.

Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога и словенский Центр глобального наступления мира (GPOC) провели встречу в формате видеоконференции, по итогам которой подписали Меморандум о взаимопонимании. Документ закладывает основу для долгосрочного сотрудничества и совместной реализации миротворческих инициатив.

Открывая встречу, Председатель Правления Международного центра Гүльсана Кожабай поздравила

словенскую сторону с предстоящим Праздником труда и выразила признательность Послу Казахстана в Словении Алтаю Абибуллаеву за практическое содействие в установлении партнерства. Она подчеркнула, что в основу идеи Съезда легли слова Папы Иоанна Павла II, назвавшего Казахстан «землей сближения». Также Глава Центра рассказала о ходе подготовки к прошедшему VIII Съезду лидеров мировых и традиционных религий и отметила, что сегодня Международный центр активно развивает экспертный трек,

трансформируя духовные ценности в практические решения.

Посол Алтай Абибуллаев подчеркнул, что межрелигиозный диалог является приоритетом внешней политики Казахстана и ярким проявлением ее многовекторности. Он поддержал важность дальнейшего усиления экспертного взаимодействия между аналитическими структурами Казахстана и Словении.

Со стороны GPOC выступил Ректор словенского университета в Мариборе «Alma Mater Europaea» (партнера Таразского Университета им. Шерхан Мұртаза), Член Всемирной академии искусств и наук, а также директор GPOC профессор Людвик Топлак. Он дал высокую оценку миролюбивой политике Казахстана по дальнейшему укреплению межкультурного и межрелигиозного диалога и отметил уникальную синергию двух организаций, указав, что в эпоху нарастающих геополитических противоречий в мире совместные

усилия центров в гуманитарной и экологической сферах приобретают критическое значение.

В свою очередь вице-президент Всемирной академии искусств и науки и Председатель GPOC г-н Донато Кинигер-Пассингли добавил, что путь к миру требует креативности и терпения. Он рассказал о взаимодействии GPOC с ООН и назвал Международный центр ключевым партнером, отметив, что подписанный меморандум послужит основой для мобилизации ресурсов двух организаций, развития совместной деятельности. По его словам, мир — это искусство и архитектура, создаваемые людьми, а текущее партнерство поможет интегрировать религиозные и культурные аспекты в исследовательскую деятельность GPOC.

В завершение встречи стороны обсудили ряд перспективных проектов и достигли принципиальной договоренности активно использовать

диалоговые площадки друг друга для продвижения общих целей. Гульсана Кожабай пригласила словенскую сторону принять участие во втором расширенном Экспертном круглом столе в Астане, запланированном на октябрь 2026 года.

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы мен Пәкістанның Наровал университеті стратегиялық серіктестікті нығайтуда

Наровал, 5 мамыр, 2026 ж.

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Пәкістандағы Наровал университетінде өткен Бейбітшілік үшін екінші Наровал диалогына (II Narowal Peace Dialogue) қатысты. Іс-шара Пәкістан, Тунис, Иордания, АҚШ және басқа елдердің жетекші саяси қайраткерлерін, ғалымдары мен діни жетекшілерін азаматтық және

академиялық институттардың өзара әрекеттесуі арқылы жаһандық келісімге жаңа тәсілдер дайындау үшін біріктірді.

Өз сөзінде Халықаралық орталықтың Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай диалогты институционалдық тұрақтылық пен шыдамдылықты талап ететін саналы үдеріс ретінде ұсынды. Бұл жұмыстың негізгі міндеті – мәдени айырмашылықтардың терең

әлеуметтік бөліністерге трансформациялануын болдырмау. Орталық Басшысы Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің құндылығы – 2003 жылғы алғашқы қадамдардан бастап 2025 жылы Астана бейбітшілік декларациясының қабылдануына дейінгі кезеңді қамтитын оның үздіксіздігінде екенін атап өтті. Бұл тәсіл Съезге бірегей кеңістікке айналуға мүмкіндік берді, онда тіпті шиеленіскен жаһандық поляризация кезеңінде де жалпы өнегелік негіз сақталады.

Осы тұрғыда Астана мен Наровалдағы алаңдар бірін-бірі толықтыратыны атап өтілді. Жиырма жылдан астам уақыт өркениеттер арасындағы көпір ретінде қызмет еткен Съездің тәжірибесі қазіргі заманғы сын-қатерлерге жауап іздеудің негізі болды. Қазіргі уақытта халықаралық орталық жинақталған рухани тәжірибе мен сенім даналығын жаһандық мәселелердің практикалық шешімдеріне бейімдеу үшін белсенді жұмыс істеуде. Бұл Съезд құжаттарында, атап айтқанда, халықаралық серіктестермен бірлесіп діндердің климаттың өзгеруіне қарсы күрестегі рөлі және дін саласындағы жасанды интеллект этикалық кодексі туралы құжаттарды дайындауда көрініс табады.

Өз кезегінде Пәкістанның жоспарлау, реформалар және даму министрі Ахсан Икбал Наровал диалогы зорлық-зомбылыққа жауап және өшпенділікке қарсы платформа болғанын атап өтті. Қазақстандық тараптың әлеуметтік алауыздықты

болдырмау туралы идеяларына сәйкес, ол шынайы даму бейбітшіліксіз мүмкін еместігін, ал басты міндет жастарды «бейбітшілік елшілері» ретінде тәрбиелеу болып табылатынын атап өтті. Министрдің пікірінше, диалог – бұл айырмашылықтарды

ынтымақтастықтың негізіне айналдыруға мүмкіндік беретін өнегелік және өркениеттік парыз.

Наровал университеті тарапынан вице-канцлер, профессор Мұхаммед Зия-уль-Хак сөз сөйледі. Съездің ізгі ниет Елшісі және оның Жұмыс Тобының белсенді мүшесі бола отырып, ол Қазақстанның бітімгершілік саясатына жоғары баға беріп, Пәкістан академиялық қауымдастығының Халықаралық орталықтың және оның Сараптамалық дөңгелек үстелінің талдамалық қызметіне қосылуға дайындығын растады.

Талқылауға Марокконың бұрынғы премьер-министрі Саадеддин Османи мен Қазақстанның Пәкістандағы Елшісі Ержан Кистафин де қатысты. Пәкістандағы қазақстандық дипломатиялық миссияның басшысы Астана мен Исламабад қарым-қатынастарының әріптестік сипатын атап өтіп, қауіпсіздік пен өңірлік диалог прогрестен бөлінбейтін әлемнің іргетасы болып табылатынын атап өтті. Саадеддин Османи өз сөзінде аймақтағы тұрақтылықтың негізгі шарттары ретінде әртүрліліктің бірлігі мен танылуын атады. Ол адамдар арасындағы қарым-қатынаста өзара сыйластықтың маңыздылығына назар аударып, шынайы әлем күшпен емес, эмпатия мен білім арқылы құрылатынын айтты.

Іс-шараның қорытындысы ұзақ мерзімді әріптестік пен жобаларды бірлесіп іске асыруға негіз болатын өзара түсіністік туралы Меморандумға қол қою болды. Гүлсана Қожабай 2028

жылы Астанада өтетін Жас діни лидерлер форумына Пәкістан жастарын тарту ниетін білдіріп, Пәкістан тарапын Съездің негізгі бастамаларына белсенді қатысуға шақырды.

Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога представил выставочный проект «Голоса духовных традиций»

Астана, 6 мая 2026 г.

На площадке Дворца мира и согласия состоялось торжественное открытие выставки «Голоса духовных традиций», организованной Международным центром межконфессионального и межрелигиозного диалога в рамках празднования Дня единства народа

Казахстана. Мероприятие объединило представителей религиозных конфессий, дипломатического корпуса, общественных и культурных деятелей, а также студенческую молодежь, став платформой для продвижения духовных ценностей, межконфессионального согласия и межнационального единства.

С приветственным словом выступили заместитель Председателя Комитета по делам религий Министерства культуры и информации Республики Казахстан Максат Раманкулов, заместитель Председателя Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Татьяна Липина, а также Архиепископ-митрополит Архиепархии Пресвятой Девы Марии в Астане Томаш Пэта. Спикеры подчеркнули значимость сохранения духовных традиций, укрепления культуры взаимного уважения и развития межконфессионального диалога как важной основы общественного согласия в Казахстане.

В рамках выставки были представлены уникальные экспонаты, произведения искусства и артефакты, отражающие богатое историческое наследие и духовное многообразие народов Казахстана. После официальной церемонии гости ознакомились с экспозицией, концепция которой акцентировала внимание на ценностях толерантности, гуманизма и мирного сосуществования различных культур и религий.

Эльмира Бірәлі Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының Дінтану сараптамасы және ақпараттық қауіпсіздік мәселелері бойынша ұйымдастырған «Діни сараптама жүргізудің заманауи әдістері мен құқықтық негіздері» форумында сөз сөйледі

Дінтану сараптамасы департаментінің директоры Эльмира Бірәлі Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы ұйымдастырған «Діни сараптама жүргізудің заманауи әдістері мен құқықтық негіздері» республикалық форумына қатысты.

Форум барысында қатысушылар діни сараптама жүргізудің заманауи тәсілдерін, реттеудің құқықтық тетіктерін, сондай-ақ дін саласындағы ақпараттық және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге байланысты өзекті мәселелер мен сын-қатерлерді талқылады.

Іс-шара аясында Эльмира Бірәлі «Дін саласындағы ақпараттық материалдарға кешенді талдау жүргізу ерекшеліктері» тақырыбында баяндама жасады. Ол өз сөзінде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі және деструктивті мазмұнды таратуға қарсы тұрудағы дінтану сараптамасының рөліне егжей-тегжейлі тоқталды.

Спикердің айтуынша, қазіргі жағдайда дін рухани құндылықтар мен нанымдар жүйесі ретінде ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік желілер, мессенджерлер және цифрлық платформалар арқылы белсенді түрде таралатын ауқымды ақпараттық

құбылыс ретінде де әрекет етеді. Осыған байланысты сарапшының бүгінгі міндеті тек мәтіндік материалдарды талдау ғана емес, сонымен қатар сандық мазмұнның, соның ішінде deepfake технологиясының қоғамдық сана мен қауіпсіздікке әсерін бағалау болып табылады.

Іс-шара соңында Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының Төрағасы, Бас мүфти Наурызбай қажы Тағанұлы осы саланы дамытуға қосқан үлесі үшін Эльмира Бірәліге алғыс хат табысетті.

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің студенттері «Астана бейбітшілік декларациясы 2025» құжатымен және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің тарихымен танысты

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі аясында қабылданған «Астана бейбітшілік декларациясы 2025» құжатын ілгерілету бойынша дәріс өткізді.

Кездесуге Теология факультетінің студенттері, оқытушылар мен университет өкілдері қатысты.

Теология факультеті деканының орынбасары Динара Жарқынбаева

өзінің алғы сөзінде бұл дәрістің жастарды мәдениеттер мен діндер арасындағы құрмет, өзара түсіністік және ашық диалог рухында тәрбиелеу үшін маңыздылығын атап өтті.

Орталықтың Әдістемелік жұмыс және жинақтау департаментінің аға сарапшысы Жансұлу Мазан студенттерге жиырма жылдан астам уақыт бойы түрлі конфессиялар мен діндер арасында диалог құрудың бірегей халықаралық алаңы болып табылатын Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің тарихы

туралы айтып берді.

«Астана бейбітшілік декларациясы 2025» құжатының мазмұнына ерекше назар аударылды. Ол декларацияның жасанды интеллектіні пайдаланудың әдептік принциптерін қалыптастырудан бастап, қоршаған ортаны қорғау мен климаттың өзгеруіне дейінгі негізгі ережелерін егжей-тегжейлі түсіндірді.

Студенттер арасында декларацияның жастар мен әйелдерді дінаралық және мәдениетаралық диалог үдерістеріне тартуға арналған ережелері ерекше қызығушылық тудырды. Дәріс қазіргі әлемдегі діннің рөлі мен дінаралық диалогтың болашағы туралы қызу пікірталаспен жалғасты.

Жансұлу Мазан «Астана бейбітшілік декларациясы 2025» құжаты әлемдік қоғамдастықтың сенімді, әділдікті және ынтымақтастықты нығайтуға деген ұмтылысын көрсететінін атап өтті. Құжат он тілге аударылып, Съездің халықаралық серіктестері арасында БҰҰ Бас Ассамблеясының 80-ші сессиясының ресми құжаты ретінде таратылды. Сонымен қатар,

декларация Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Бейбітшілік үшін жаһандық қозғалыстың жаңа тұжырымдамасын қалыптастыру туралы үндеуін айқындайды.

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығында дін және өңірлік тұрақтылық мәселелері талқыланды

Орталық Азиядағы дін және өңірлік тұрақтылық
Религия и региональная стабильность в Центральной Азии
Religion and Regional Stability in Central Asia

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы «Qamqor-Astana» қоғамдық қорымен және ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Дін істері комитетімен бірлесіп «Орталық Азиядағы дін және өңірлік тұрақтылық» тақырыбында сараптамалық кездесу өткізді.

Іс-шара аясында еліміздің дін саласындағы сарапшылары, Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтының және Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің қазақстандық сарапшылары бір диалог алаңына жиналды.

Құттықтау сөзінде Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай трансұлттық қауіп-қатерлерге, экстремизмге және өңірлік қауіпсіздік

мәселелеріне қарсы іс-қимыл бойынша нақты шаралар әзірлеудегі халықаралық сараптамалық диалогтың маңыздылығын атап өтті. Сондай-ақ Орталық қоғамның тұрақты дамуына әсер ететін факторлар мен діни ахуалды зерттеу бағытында жүйелі талдамалық жұмыс жүргізіп отырғанын айтты. Оның айтуынша, Орталықтың қызметі Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің идеяларын ілгерілетумен тығыз байланысты. Съезд қатысушылары қорытынды декларацияда экстремизмді бірауыздан айыптап, терроризмді қандай да бір дінмен немесе мәдениетпен байланыстыруға жол берілмейтінін бекітті.

Орталықтың Дінтану зерттеулер департаментінің директоры Аян Орынтай еліміздегі діни ахуал жөніндегі өзекті мәліметтерді таныстырды. Оның айтуынша, бүгінде

Қазақстанда 18 конфессияны қамтитын 4 мыңға жуық діни бірлестіктер тіркелген. Сонымен қатар 2025 жылға дейін қақтығыс аймақтарынан Қазақстанға 754 адамның, оның ішінде 526 баланың қайтарылуына себепкер болған «Жусан» гуманитарлық операциясының нәтижелері талданды.

Қатысушылар цифрлық кеңістіктегі радикалды идеологияны тарату және онлайн-азғыру тетіктерін талдауға ерекше назар аударды. Бүгінде радикалды нарративтердің Орталық Азия жастарына бейімделіп, жабық онлайн қауымдастықтар мен мессенджерлер арқылы таралып жатқаны атап өтілді.

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Дінтану кафедрасының профессоры, сарапшы Юлия Шаповалдың экстремизмнің алдын алуға қатысты инновациялық көзқарасы қатысушылар арасында қызу пікір тудырды. Баяндамасында ол радикализациямен күресте тікелей қарсы әрекет ету тәсілдеріне қарағанда, тұлғаның салауатты өзіндік санасын қалыптастыру әлдеқайда тиімді екенін айтты. Сарапшы тыйым салуға емес, адамның қоғам өміріне қатыстылық сезімін нығайтуға және азаматтық бірегейлігін қалыптастыруға басымдық беру қажет екенін жеткізді. Оның пікірінше, бұл үдерістегі негізгі құралдар ұлттық құндылықтарды дәріптеу, шынайы тарихты зерделеу және дәстүрлерді сақтау болуы тиіс. Себебі олар деструктивті идеологиялардың ықпалына қарсы табиғи иммунитет пен сенімді қорған қызметін атқарады.

Қазақстандық тәжірибеге сүйене

отырып, «Qamqor-Astana» қоғамдық қорының теологы Дастан Сақан радикалды ағымдарды бейтараптандыруда мемлекеттің белсенді әрі жүйелі рөлі шешуші фактор болып табылатынын атап өтті.

Өз кезегінде ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Дін істері комитетінің Қоғамдық дипломатия бөлімінің басшысы Парида Мамедова радикалды идеяларды ұстанушылардың әлеуметтік портреті өзгеріп жатқанын айтты. Егер бұрын негізгі қауіпті топ ретінде әлеуметтік тұрғыдан осал азаматтар саналса, бүгінде деструктивті ағымдарға білімді әрі қаржылық тұрғыдан қамтамасыз етілген адамдар да тартылып жатыр.

Кездесуді қорытындылаған Орталық Басқарма Төрағасының орынбасары Татьяна Липина пікір алмасу нәтижелері өңірлік қауіпсіздік пен Орталық Азиядағы тұрақтылықты сақтау мәселелері бойынша халықаралық сараптамалық ынтымақтастықты одан әрі дамытуға негіз болатынын айтты.

Конференцияның маңызды талдамалық қорытындыларының бірі экстремизм табиғатын түсінудегі парадигманың өзгеруін талқылау болды. Қатысушылардың пікірінше, бұрын негізгі себептер ретінде ішкі және өңірлік факторлар қарастырылса, бүгінде радикализацияның интернационалдық сипаты алдыңғы қатарға шыққан. Сарапшылар қазіргі әлемде деструктивті идеологиялардың шекараларды көрмейтінін, сондықтан оларға қарсы күрес те жүйелі әрі халықаралық деңгейде жүргізілуі қажет екенін атап өтті.

Международным партнерам представлены проекты по роли религий в вопросах климата и этики искусственного интеллекта

Международный центр межрелигиозного и межконфессионального диалога провел международную онлайн-конференцию на тему «Роль религиозных лидеров в достижении устойчивого мира и развития».

В ходе мероприятия международным партнерам были представлены два концептуальных проекта: «Этический кодекс использования искусственного интеллекта» и документ «Роль религий в борьбе с изменением климата».

Конференция объединила представителей религиозных организаций, научного и экспертного сообщества из Казахстана, Великобритании, России, Аргентины, Таиланда, Северной Македонии, Индии, а также международных организаций.

Центральной темой обсуждения стала практическая реализация положений Астанинской декларации мира -2025 и Концепции развития Съезда лидеров мировых и традиционных религий на 2023-2033 годы.

В приветственном слове заместитель Председателя Комитета по делам религий Министерства культуры и информации РК Максат Раманкулов отметил важность

партнёрства государства и конфессий. По его словам, казахстанская модель демонстрирует, что укрепление гражданского мира требует совместных усилий светских институтов и религиозных общин.

Председатель Правления Центра Гульсана Кожабай подчеркнула, что религиозная дипломатия не решает каждый конфликт, но помогает сохранять диалог даже в периоды острой напряженности. В качестве примера она привела VIII Съезд в Астане, где в сентябре 2025 года, в крайне чувствительный для Ближнего Востока период, иудейские и мусульманские представители смогли остаться за одним столом и продолжить коммуникацию.

Она отметила, что сегодня духовная дипломатия должна переходить к практическим действиям — от формирования этических рамок для искусственного интеллекта до совместного ответа на вызовы изменения климата. Именно этому посвящены два проекта Центра: «Этический кодекс использования искусственного интеллекта» и «Роль религий в борьбе с изменением климата».

Президент Ахмадийского общества Аргентины Марван Сарвар Гилл обратил внимание на универсальный

характер мира в исламской традиции. Ссылаясь на учение Пророка Мухаммеда, он подчеркнул, что достоинство человека не должно зависеть от расы, нации или происхождения, а мир не может быть избирательным. По его словам, такой подход является важной духовной основой глобальной безопасности.

И.о. профессора кафедры религиоведения ЕНУ имени Л.Н. Гумилева Юлия Шаповал акцентировала внимание на росте цифровой радикализации. Она отметила, что религиозные и экспертные сообщества не должны отставать от новых информационных вызовов: созидательный, разъясняющий и миротворческий контент должен активнее присутствовать в цифровом пространстве и противостоять

деструктивным материалам в социальных сетях.

Председатель Правления Международного центра «Альянс цивилизаций» Иван Иванов подчеркнул значение критического мышления в профилактике этнического и религиозного насилия. По его мнению, образование должно не только передавать идентичность, но и формировать совесть, эмпатию и ответственность. В этом контексте философия и этика должны занимать более значимое место в образовательных программах.

Доктор религиоведения Оксфордского университета Матиаш Боди отметил, что глубокая вера и открытый диалог не противоречат друг другу. Напротив, интеллектуальная честность и уважительное межконфессиональное

взаимодействие помогают формировать культуру, в которой разногласия не переходят во враждебность.

Предстоятель Евангелическо-Лютеранской церкви Казахстана Ростислав Новгородов, представитель Сообщества Бахаи Казахстана Токжан Кожаметова и ректор Университета Somaia Vidyavihar Рудракша Сакрикар подчеркнули особую роль молодёжи. Спикеры отметили, что молодое поколение должно рассматриваться не только как объект образования, но и как активный участник социальных перемен, способный продвигать культуру мира, взаимного уважения и сотрудничества.

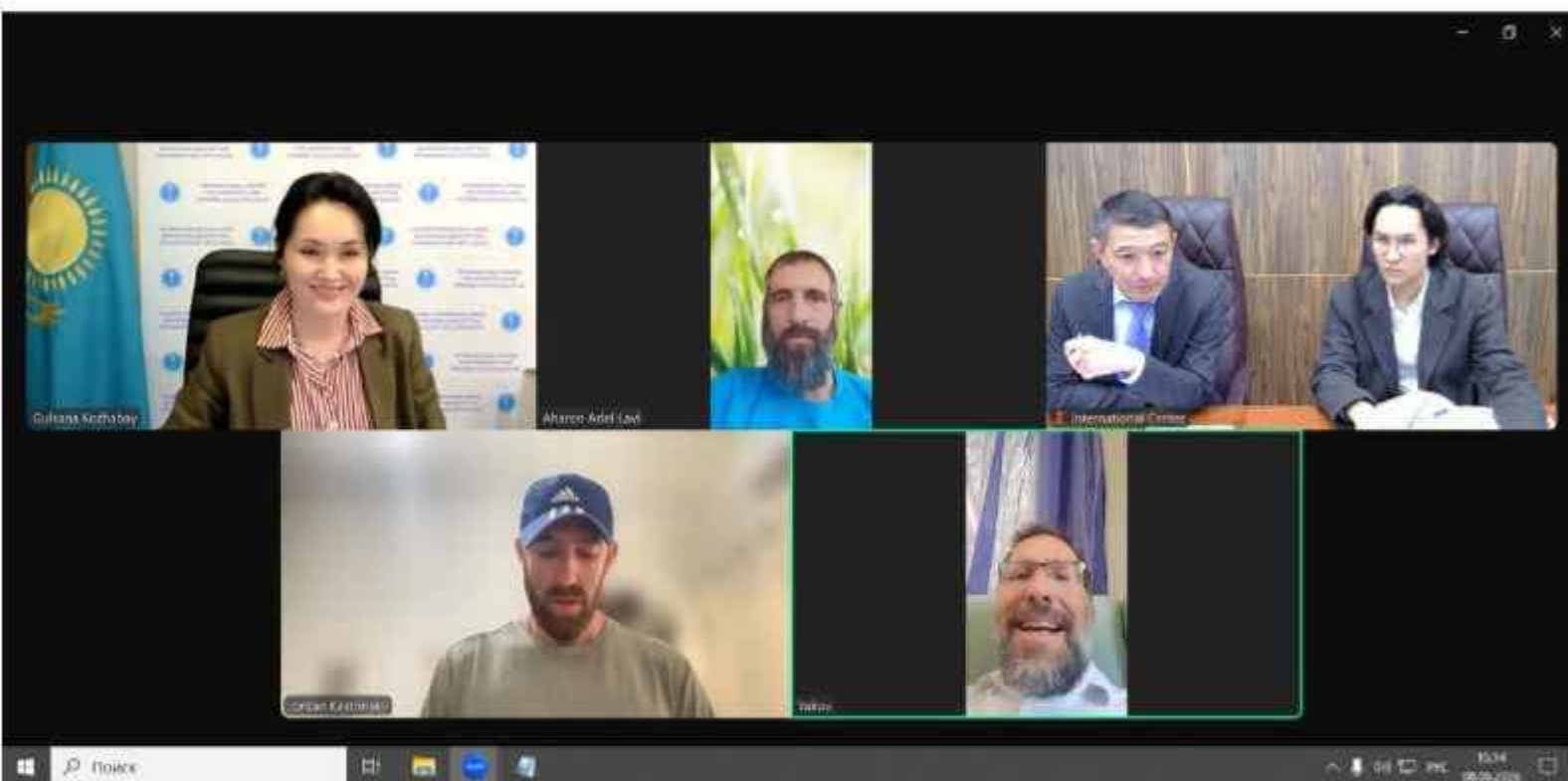
Заведующий отделом философии Российской академии наук Сергей Мельник предложил провести в 2027 году международный круглый стол, приуроченный к 20-летию документа «Общее слово между нами и вами». Инициатива направлена на дальнейшее развитие исламско-христианского диалога и укрепление

доверия между религиозными традициями.

По итогам конференции участники отметили важность перехода от межрелигиозного диалога к практическому сотрудничеству в сферах устойчивого мира, этики новых технологий, климатической ответственности, образования и профилактики радикализации.

В рамках продвижения идей Съезда лидеров мировых и традиционных религий Международный центр и Иерусалимский межконфессиональный центр обсудили пути сотрудничества

Международный межконфессионального межрелигиозного и Иерусалимский межконфессиональный центр провели переговоры.

Стороны обсудили пути сотрудничества и укрепления связей между еврейскими и мусульманскими сообществами и академическими кругами обеих стран.

Генеральный директор Иерусалимского межконфессионального центра раввин доктор Ахарон Ариэль Лави представил деятельность

организации, которая разделена на три основные направления: академические исследования, образовательные программы и религиозная дипломатия. Ариэль Лави отметил, что ключевое направление центра - это развитие диалога между еврейскими и мусульманскими сообществами.

Председатель Правления Международного центра Гульсана Кожабай ознакомила участников встречи с деятельностью Центра и отметила, что в рамках Съезда лидеров мировых и традиционных религий сложились устойчивые связи с

религиозными общинами Израиля, представители которых регулярно принимают участие в его работе. При этом было подчеркнуто, что Центр заинтересован в дальнейшем развитии сотрудничества с израильскими академическими и экспертными кругами в рамках второго трека Съезда – Экспертного круглого стола. Особое внимание было уделено задаче перехода от обсуждения актуальных вопросов на международных площадках к выработке конкретных практических инициатив, направленных на укрепление межрелигиозного диалога, доверия и взаимопонимания.

Стороны сошлись во мнении, что идеи и рекомендации, вырабатываемые в рамках международных конференций и форумов, должны находить воплощение в исследованиях, образовательных программах и общественных проектах.

Израильская сторона поделилась опытом организации экспертных площадок, на которых специалисты различных направлений совместно изучают актуальные религиозные вопросы. По итогам такой работы результаты исследований становятся основой для подготовки аналитических материалов и информационного контента. Особая роль для практической реализации полученных исследований отводится медиапространству как инструменту противодействия дезинформации, распространению радикальных нарративов и продвижению культуры

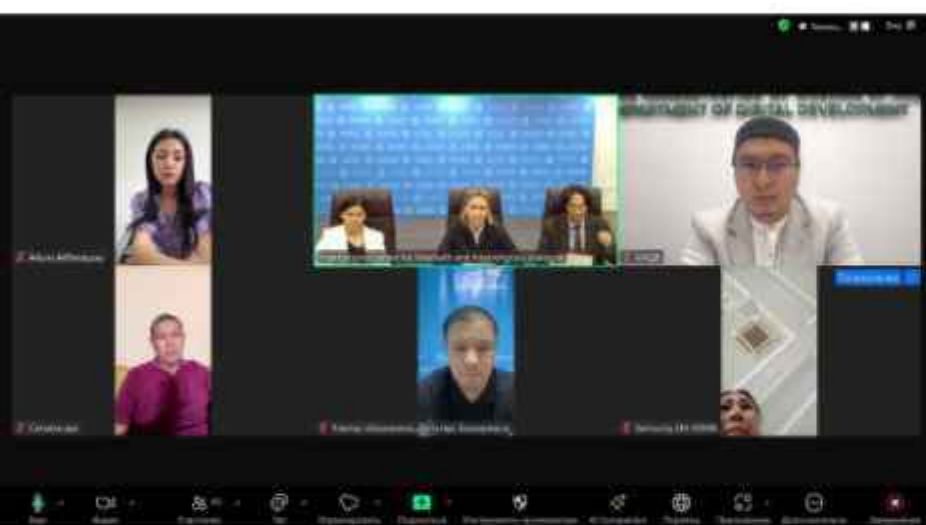

мира.

Отдельное внимание участники встречи уделили вопросам развития молодежных инициатив и обсудили возможность запуска совместных образовательных программ для молодежи, исследователей и экспертов.

Ключевым итогом встречи стала договоренность о развитии долгосрочного сотрудничества между двумя центрами. Стороны определили основные направления дальнейшего взаимодействия, выразили заинтересованность в организации взаимных визитов делегаций и экспертных встреч.

В Международном центре межконфессионального и межрелигиозного диалога обсудили влияние искусственного интеллекта на религию

Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога провел обучающий онлайн-семинар на тему: «Цифровая религия: нейросети, виртуальные имамы и AI-проповеди».

В семинаре приняли участие более 50 представителей медиасферы и экспертного сообщества, включая журналистов, блогеров, SMM-специалистов, религиоведов и экспертов по цифровым коммуникациям. Среди участников были представители СМИ и интернет-платформ Kazislam, Tilshi.net, Baq.kz, Beine.Pro и других информационных ресурсов.

В приветственном слове, Директор Департамента информационной

работы Центра Айнур Анесова отметила, что цифровая трансформация существенно изменила способы получения и распространения религиозной информации. По ее словам, в этих условиях особое значение приобретают цифровая грамотность, профессиональная ответственность и соблюдение этических стандартов.

Директор Департамента внешних связей Центра Жансерик Темирташев рассказал о глобальных тенденциях внедрения искусственного интеллекта в деятельность религиозных организаций. Он отметил, что в рамках реализации Астанинской декларации мира - 2025, принятой по итогам VIII Съезда лидеров мировых и

традиционных религий, Центр разрабатывает концептуальный документ «Этический кодекс использования искусственного интеллекта». Данная инициатива направлена на выработку религиозного консенсуса по вопросам применения новых технологий и защиту человеческого достоинства в условиях цифровой трансформации.

О рисках цифровой дезинформации рассказал руководитель Отдела цифрового развития ДУМК Тимур Орынханов. Особое внимание спикер уделил алгоритмам социальных сетей, которые способны формировать так называемые «информационные пузыри». Он отметил, что в интернете регулярно распространяются фальшивые религиозные заключения, а также видеоматериалы с искаженным или вырванным из контекста содержанием. В качестве одного из инструментов противодействия дезинформации был представлен проект «Имам AI». Как подчеркнул Тимур Орынханов, система работает исключительно на основе проверенной базы данных ДУМК и не использует информацию из открытых непроверенных источников.

Теме ответственности журналистов при использовании искусственного интеллекта посвятила свое выступление главный эксперт Департамента информационной работы Центра Назерке Оргара.

Спикер предупредила об опасности так называемых «галлюцинаций» искусственного интеллекта, когда нейросети могут уверенно выдавать

несуществующие цитаты, источники или религиозные сведения. По ее словам, любые данные, полученные с помощью ИИ, требуют обязательной проверки. Она обратила внимание на проблему алгоритмической предвзятости. Международные исследования показывают, что некоторые генеративные модели могут воспроизводить существующие в интернете стереотипы, в том числе связанные с религией. Журналистам важно критически оценивать автоматически сгенерированный контент и избегать распространения предвзятых формулировок.

Подводя итоги встречи, участники отметили необходимость развития цифровой и медиаграмотности, совершенствования механизмов проверки информации и выработки единых этических подходов к использованию искусственного интеллекта в религиозной сфере.

Эксперты сошлись во мнении, что технологии должны оставаться вспомогательным инструментом, тогда как ответственность за содержание, достоверность и последствия публикаций всегда остается за человеком.

Международный центр принял участие на открытии персональной выставки Нелли Бубэ «Многоликая Евразия»

Международный межконфессионального и межрелигиозного диалога принял участие на открытии персональной выставки деятеля культуры Республика Казахстан, члена Союза художников Казахстана, Академии художеств Республики Казахстан, почетного члена Российской Академии художеств,

Әйтiмова, государственный и общественный деятель Республики Казахстан, Сабина Аязбекова, академик Международной Академии науки и образования, академик Российской Академии естествознания, профессор, доктор философских наук. Среди почетных гостей были Гульсана Кожабай, Председатель Правления

обладателя почетной медали ТЮРКСОЙ Нелли Бубэ «Многоликая Евразия», которое состоялось на площадке Президентского центра Республики Казахстан.

На торжественное открытие выставки были приглашены Бірғаным

Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога, Серік Ақылбай, председатель общественного объединения «Қазақстан заңгерлер одағы», член Комиссии по конституционной

реформе 2026 года, Камил Муллашев и Өмірәлі Исмаилов, известные художники, а также представители дипломатического корпуса и деятели культуры.

В приветственном слове директор Президентского центра Республики Казахстан Темирболат Бакытжан отметил культурную и общественную значимость выставки, которая проходит на площадке Президентского центра. В рамках церемонии Темирболат Бакытжан огласил поздравительное обращение Заместителя Премьер-министра Республики Казахстан – Министра культуры и информации Республики Казахстан Аиды Балаевой. В поздравлении был отмечен значительный вклад автора в развитие национального искусства и сохранение культурного наследия страны.

Выставка является художественным осмыслением многообразного образа кочевника, как живой ткани кочевой цивилизации, в которой различные элементы как традиция, культура, образ жизни и вероисповедание — не существуют разрозненно, а формируют единое смысловое пространство. Через свои полотна она обращается к эпохе становления культурного кода кочевника, раскрывая процесс его исторического и духовного формирования.

Работы Нелли Бубэ транслируют экологически чистый образ жизни кочевников, существовавших в полной гармонии с природой. Автор через свои полотна призывает к бережному

отношению к земле и животному миру, страдающему от давления цивилизации. Художественный поиск Бубэ подчеркивает, что возвращение к истокам и уважение к окружающему миру — единственный путь преодоления экологических вызовов.

Особое значение экспозиции заключается в ее созвучии с фундаментальными инициативами Съезда лидеров мировых и традиционных религий, включая «Роль религий в борьбе с изменениями климата». В этом документе закрепляются принципы ответственности, гуманизма и гармоничного сосуществования человека с природой. В этом контексте художественный язык Нелли Бубэ отражает схожие ценностные ориентиры.

Творчество художника выходит за рамки географических границ, объединяя Восток и Запад в единое евразийское культурное пространство. Как отмечают эксперты, ее искусство отражает духовные ценности, которые сближают различные цивилизации, поколения и государства.

В центре экспозиции находится Великая степь как символ единства и диалога. Полотна Нелли Бубэ демонстрируют модель сосуществования, основанную на гармонии и отсутствии конфликта. Цветовые решения работ подчеркивают духовную целостность и идею взаимного дополнения.

Эта философия находит отражение в идеях Съезда лидеров мировых и традиционных религий, которая

формирует уникальную диалоговую площадку для открытого взаимодействия религиозных лидеров со всего мира для согласованного поиска решений глобальным вызовом.

В этом контексте художественные образы Нелли Бубэ воплощают ту же идею единства. Разные народы и культурные традиции представлены как части общего мира, где духовные ценности объединяют, а не разделяют.

В ее работах код кочевника, а именно человека занимает центральное место как носитель

духовных смыслов и моральных ориентиров, на которых строится единство.

Международный центр провел встречу с Чрезвычайным и Полномочным Послом Великобритании в Республике Казахстан

На площадке Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога состоялась встреча Председателя Правления Гультаны Кожабай с Чрезвычайным и Полномочным Послом Великобритании в Республике Казахстан Салли Аксуорси.

В ходе встречи стороны обсудили вопросы участия Великобритании в деятельности Съезда лидеров мировых и традиционных религий, расширения участия представителей экспертного и научного сообществ, а также повышения представленности женщин-лидеров на международных диалоговых площадках.

Председатель Правления Международного центра ознакомила с деятельностью Центра и ключевыми итогами VIII Съезда лидеров мировых и традиционных религий. Особое внимание было уделено концептуальным документам «Роль религий в борьбе с изменением климата» и «Этический кодекс использования искусственного интеллекта в религиозной сфере», над которым работала рабочая группа из числа религиозных лидеров и научных экспертов.

Было отмечено, что представители Великобритании являются постоянными участниками Съезда с момента его основания в 2003 году. На различных этапах развития форума в его работе принимали участие представители Англиканской церкви, британского академического сообщества, религиозные деятели,

эксперты и дипломаты, и вносили значительный вклад в продвижение межрелигиозного диалога и культуры мира.

Посол Салли Аксуорси, в свою очередь, поделилась опытом организации межрелигиозных мероприятий с Ватиканом и мероприятия, посвященного годовщине Белфастского (Страстнопятничного) соглашения. В частности, она отметила успешную практику объединения на одной диалоговой площадке представителей протестантских и католических общин.

Стороны сошлись во мнении, что подобные инициативы наглядно демонстрируют способность диалога и взаимного уважения преодолевать многолетние разногласия и создавать основу для укрепления доверия и общественного согласия. В этой связи была особо подчеркнута уникальная роль Съезда лидеров мировых и традиционных религий как международной платформы, продвигающей культуру мира, взаимного уважения и мирного сосуществования.

САРАПШЫ ПІКІРІ /ЭКСПЕРТНОЕ МНЕНИЕ

Қазақстандағы діни және мәдени қауымдастықтарды біріктіру стратегиясы

XXI ғасырдың басынан бастап Қазақстанда Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі тұрақты түрде өткізіліп келеді. 2018 жылы өткен VI Съезд барысында Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығын құру туралы бастама көтерілді. Аталған орталық 2019 жылы өз қызметін бастады.

Жақында Қазақстанның елордасы — Астанаға жасаған сапарым барысында Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабаймен сұхбаттасудың сәті түсті.

Мақсаттар мен басымдықтар

Съезд тарихы 2003 жылдан бастау алады. Дәл сол уақытта Қазақстанда христиан, мұсылман және иудей қауымдастық өкілдерін біріктірген Халықаралық бейбітшілік пен келісім конференциясы өтті. Осы кездесуде әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшыларын жинайтын Съезд өткізу шешімі қабылданып, оның алғашқы кездесуі сол жылдың қыркүйегінде ұйымдастырылды.

Ал, қатысушылар әлемдік және дәстүрлі діндерді біріктіретін ортақ құндылықтарды айқындаудың

маңыздылығын атап өтті. Негізгі шешімдердің бірі ретінде дінаралық диалогты дамытуға және қол жеткізілген келісімдерді жүзеге асыруға арналған тұрақты халықаралық алаң құру ұсынылды.

Бұл алаңның басты міндеттер қатарына бейбітшілік, келісім және төзімділіктің негізгі қағидаттарын нығайту, халықтар мен әртүрлі дін өкілдері арасындағы өзара құрметті дамыту, сондай-ақ дінді қақтығыс пен жауласу үшін пайдаланудың алдын алу еді.

Орталық қызметін дамыту және кеңейту

Гүлсана Қожабай атап өткендей, әртүрлі діндердің өкілдерін біріктіретін платформа құру идеясы 2001 жылы — Рим папасы Иоанн Павел II Қазақстанға жасаған сапары кезінде туындаған. Сол кезде Рим папасы елдің Шығыс пен Батыс, Еуропа мен Азия, сондай-ақ әртүрлі діни дәстүрлер арасындағы көпір ретіндегі ерекше рөлін атап өткен. Кейінірек Орталықтың құрылуы осы үндеуге және күрделеніп отырған геосаяси жағдайға логикалық жауап ретінде жүзеге асты.

Г. Қожабайдың сөзінше, егер 2003 жылғы алғашқы Съезге тек 13 елдің өкілдері қатысқан болса, 2025 жылға қарай ол 100-ден астам мемлекеттен келген делегаттарды біріктірді және оның атмосферасы айтарлықтай конструктивті сипатқа ие болды.

«Егер алғашқы Съезде бізге

дінаралық диалогтың қажеттілігі туралы көбірек айтуға тура келген болса, ал бүгін бұл ешкімде күмән туғызбайды. Қатысушылар саны едәуір көбейгеніне және конфессиялардың әртүрлілігіне қарамастан, барлығы бір ақиқатты жақсы түсінеді, ол - жаһандық тұрақсыздық жағдайында тек ашық диалог пен ынтымақтастық қана оң өзгерістерге жеткізе алады», — деп атап өтті ол.

Г. Қожабай сондай-ақ мұндай кездесулердің артында ауқымды жұмыс жүргізілетінін атап өтті. Атап айтқанда, діни көшбасшы топтар жасанды интеллектіні этикалық пайдалану және тұрақты даму мәселелері бойынша ұсыныстар әзірлейді.

Оның сөзінше, шамамен ширек ғасыр бұрын туындаған идея бүгінде халықаралық танымалдыққа ие болды.

Әлемде жаңа дінаралық диалог алаңдары пайда болып жатыр. Бұл өз кезегінде ынтымақтастыққа және

өзара түсіністікке ұмтылыстың артып келе жатқанын көрсетеді.

Болашаққа көзқарас: жастардың рөлі

Жастармен жұмысқа Орталық ерекше назар аударады. 2024 жылы алғашқы пилоттық кездесу тек діни жастарды ғана емес, сонымен қатар түрлі салалардан шыққан жас көшбасшыларды да біріктірді.

«Біз әртүрлі көзқарас пен сенімге ие жастардың бір-бірімен танысып араласуына арналған алаң құруға тырыстық және бұл тәжірибе өте сәтті шықты», — деп атап өтті Г. Қожабай.

Екінші Жастар форумын өткізу – сәтті бастаманың айқын көрінісі. Іс-шара нәтижесінде осы бағытты әрі қарай дамытуға арналған ұсыныстар жасалды.

Орталық бүкіл әлемнен келген жастардың қатысуын белсенді түрде қолдайды және жастардың бір-бірімен қарым-қатынас аясын кеңейту үшін заманауи технологияларды қолданады. Сонымен қатар, жыл сайын өз аймақтарында дінаралық диалог идеяларын насихаттайтын Ізгі ниет елшілері сайланады.

Әзірге ең аз қамтылған аймақ Латын Америкасы. Дегенмен, Г. Қожабайдың сөзінше, қазіргі таңда Латын Америка елінде де серіктестер бар. Бұл оң динамиканың бар екенін көрсетеді.

Халықаралық ынтымақтастық

Литваға қатысты сұраққа жауап бере отырып, Төраға бұл елдің өкілдері Орталықтың іс-шараларына бірнеше рет шақырылғанын атап өтті. Атап айтқанда, Вильнюс архиепископы Гинтарас Грушасқа шақыру жіберілген, алайда оның қатысуы жүзеге аспаған.

«Мен ол тараптың қатыспау себептері туралы болжам жасағым келмейді, бірақ қатысушылар мен серіктестердің үнемі кеңейіп келе жатқанын ескере отырып, болашақта Литва өкілдері біздің платформаға қосылады деп шын жүректен үміттенемін», — деп атап өтті Гүлсана Қожабай.

«Республика» газеті – respublika.lt журналисі Видмантас Мишевичюс.

Литва тілінен аударма (бейресми). Түпнұсқа дереккөз:

https://www.respublika.lt/lt/naujienos/pasaulis/kitos_pasaulio_naujienos/kazachstanas-nusprendo-vienys-religines-ir-kulturines-bendruomenes/

Где грань между свободой проповеди и радикализмом?

В последние месяцы государство стало всё настойчивее отстаивать светские принципы, в том числе усилив их в тексте новой Конституции. Синхронно мажлисмены заговорили о необходимости ужесточения ответственности, вплоть до уголовной, за деструктивную религиозную пропаганду. С чем это может быть связано? Действительно ли страна движется к более жесткой политике в данной сфере? И почему именно сейчас? Об этом и многом другом согласилась порассуждать религиоведка, заместительница председательницы правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Татьяна Липина.

Напомним, что поводом для активизации депутатов парламента в вопросах, связанных со свободой совести, стала недавняя череда скандальных высказываний религиозных спикеров. Один заявил о допустимости «подарка» в виде собственной жены. Другой – что приверженцам ислама не стоит праздновать Наурыз. Третий призвал не хоронить «тенгрианцев» на мусульманских кладбищах. А четвертый вообще приравнял атеистов к животным. Ранее некоторые даже игру на домбре называли «харамом». Все они после резонанса в соцсетях так или иначе столкнулись с правовыми последствиями своих заявлений. Но стало ли это уроком для остальных проповедников – всем ведь рты не закроешь? Разумеется, борьба с радикалами необходима, но где та черта, за которой она рискует перерасти в «охоту на ведьм»?

- Татьяна, не кажется ли вам, что за всем этим «запретительством» просматривается в целом изменение отношения государства к религии? Все-таки раньше госполитика в данной сфере была более гибкой – «традиционный» ислам, скорее, поощрялся, даже профильное министерство существовало...

- Ответ на ваш вопрос требует ряда важных уточнений. Прежде всего касательно отношения государства к религии. Оно остается неизменным: Казахстан как декларировал светскость, так и продолжает заявлять о приверженности данному курсу. Но его защиту кто-то может

интерпретировать как «запретительство» – это в корне неверно. Напомню также, что индивидуальные инициативы депутатов не являются официальной позицией государства.

Являясь одним из базовых принципов жизнедеятельности казахстанского государства, светскость не означает безрелигиозность. Она лишь предполагает равноудаленность институтов власти и системы образования от любых религиозных и нерелигиозных убеждений. Тогда как вера, убеждения, мировоззрение – это частное, личное дело каждого. Любой совершеннолетний гражданин вправе придерживаться тех или иных религиозных взглядов и исполнять религиозные предписания в рамках закона либо вовсе не исповедовать религию.

По сути, светскость выступает неким гарантом соблюдения баланса между различными мировоззрениями. Чтобы какая-либо религия или атеизм не стали государственными, не могли диктовать универсальные для всех граждан стандарты и правила, вмешиваться в процесс формирования убеждений подрастающего поколения.

Наряду с этим важно понимать, что разные религиозные традиции могут быть частью культуры нации. С учетом этого в Законе «О религиозной деятельности и религиозных объединениях» прописана историческая роль ханафитского ислама и православного христианства. Одновременно декларируется уважение к другим религиям,

сочетающимся с «духовным наследием народа Казахстана». Тем самым государство стремится сохранить культурную самобытность страны и национальную идентичность.

Что касается понятия «традиционный ислам», то оно не имеет академического обоснования. Корректнее говорить об исторической роли религии. Конкретно «казахстанский ислам» сформировался с учетом культурно-исторических особенностей Казахстана. Ныне он существует в реалиях независимого правового государства с собственной моделью государственно-конфессиональных отношений.

- То есть сегодня вызовы возникают не только для светскости, но и для национальной идентичности?

- Да, как мы видим из вышеприведенных вами примеров. Здесь немаловажно уточнить исторический бэкграунд. Советский период в какой-то степени способствовал «переформатированию» исторической памяти, культурного кода некоторых народов, включая казахов. Вследствие ряда событий (войны, голодомора, миграции), приведших к значительному сокращению их численности, такое идеологическое конструирование вызвало угрозу исчезновения языка и традиций. И вполне закономерно, что нация стремится к восстановлению своей идентичности – языковой, культурной, исторической.

Однако в отдельных аспектах

данный процесс может сопровождаться различного рода проявлениями экстремизма, особенно в условиях отсутствия объективных исторических данных. Вот именно таким проявлениям государство и противодействует, тем более с учетом того, что вектор построения казахской нации уже обозначен.

Сегодня можно однозначно говорить о превалировании в Казахстане гражданской идентичности. Если рассматривать молодежь, то, согласно исследованиям нашего центра, более 42% респондентов в возрасте 14-34 лет считают себя прежде всего казахстанцами. На втором месте самоидентификация через семейные роли (мать, отец, сестра и т.д.) – 23,3%. Религиозная идентичность набрала наименьший процент – 5,6%.

То есть, если в стране и существуют отдельные группы со слабой гражданской идентичностью, то по тем или иным причинам они оказываются вне казахстанского контекста либо сознательно дистанцируются от него. И когда это обусловлено «исламской» идентичностью, то подобная позиция проистекает, как правило, из непонимания специфики этой мировой религии.

- А какова специфика так называемого «казахстанского ислама»?

- «Казахстанский ислам» – это ислам в казахстанском контексте. В истории любой мировой религии, будь то буддизм, христианство или ислам, серьезную значимость имеет местный

контекст. То есть каждая из них неизбежно вбирала в себя, наполняла новыми смыслами и видоизменяла множество вероучительных практик местного населения. К примеру, буддизм, придя в Тибет, изменил религию бон и изменился сам, органично впитав ее. И это совершенно нормальная практика. Ведь полное разрушение мировоззрения людей, которые веками уже во что-то верили, не будет способствовать приживаемости новой традиции. Зачастую насильственное обращение в религию значительно удлиняет путь ее укоренения.

Ислам, распространяясь на территории Казахстана преимущественно в виде суфизма, тоже гармонично переплетался с местными верованиями – тенгрианством, шаманизмом, зороастризмом, христианством, буддизмом и т.д. Сам по себе суфизм, который появился в исламском халифате в том числе как реакция на религиозный догматизм и ригидность, говорил о необходимости «живой веры», соблюдения «духа религии», а не «буквы». Вероятно, потому он заинтересовал кочевников, постепенно адаптируясь под местную специфику и трансформируясь. Так в Казахстане формировалась собственная исламская традиция. Хотя порой сложно однозначно говорить, откуда взялись некоторые ее аспекты и в какой степени на нее повлияли местные тенгрианские практики.

Схожий путь адаптации ислам проходил в каждой стране, где

проживают мусульмане, в том числе в Иордании, Пакистане, Саудовской Аравии и т.д.

- В чем конкретно проявляется синтез ислама и традиционной казахской культуры?

- Как я уже сказала, «казахстанский ислам» имеет неотъемлемые черты суфизма. В степи он был тесно связан с почитанием предков, приоритетом внутреннего духовного развития над формальной обрядовостью, необходимостью соблюдения семейно-генетического императива «Жеті ата», устным народным творчеством высокого уровня, глубокой музыкальностью казахского народа и т.д. И сегодня среди той же молодежи исламская идентичность, как показало наше исследование, сочетается с верой в силу и помощь духов предков (5,2%), а также в мистический путь, ведущий к Аллаху через наставника (3,2%).

Стоит напомнить, что в казахском обществе особенно высоко почиталось владение словом, оформленным музыкально. Как сами музыкальные инструменты, так и кюи, терме, эпосы и прочие произведения были не просто формой искусства, но и отражали бытие народа, культурный код. Огромные тексты и мелодии песен запоминались и передавались по всей степи, поскольку несли в себе не только риторику любви к Родине, человеку, но могли быть и своеобразной «печатью» коллективной памяти. Достаточно вспомнить «Елім-ай» как напоминание о величайшей трагедии Ақтабан

шұбырынды, Алқакөл сұлама. Музыка выполняла и роль важного послания, о чем свидетельствуют вдохновляющий күй «Адай» или күй «Ақсақ құлан», через который хану сообщили о гибели сына.

Что касается «Жеті ата», то это прогрессивный принцип сохранения генетического разнообразия и защиты от инбридинга, жизненная необходимость которого была научно доказана значительно позже.

К традиции я бы отнесла в какой-то степени и уникальные дипломатические формы со-бытия казахов с другими народами, их стремление жить в гармонии с иным культурным «я».

В контексте этого наследия и существовал исторически ислам на территории Казахстана, не отрицая его. К сожалению, многое из того, что связано с великой кочевой и частично оседлой цивилизацией, чьи практики и миропонимание зачастую опережали время, остается неизученным. Этот исследовательский пробел, на мой взгляд, и приводит к порой встречающейся недооценке культурных практик и идентичности казахов.

- Если подытожить наш разговор, какие главные выводы следует из всех этих процессов?

- Вывод первый: ислам всегда находится в местном культурном контексте. Если наблюдаемые практики не соответствуют этому контексту, то они происходят из других региональных традиций ислама.

Второй: государство не борется против «казахстанского ислама», а противостоит проявлениям религиозно - мотивированных крайностей в виде отрицания культурного наследия и национальной идентичности. В том числе широкого отмечаемого в Центральной Азии Наурыза, законов, в которых закреплена и моногамия, или, скажем, той же музыки и т.д. И оно имеет на то полное право, как и любое другое государство.

Третий: отрицание светскости – это отрицание государственного законодательного принципа, отрицание культуры страны – отрицание национальной идентичности государства. Такие проявления радикальны и разрушительны как для отдельного индивида, так и для общества в целом.

<https://spik.kz/2620-religija-v-kazahstane-gde-gran-mezhdu-svobodj-propovedi-i-radikalizmom.html>

Как искусственный интеллект меняет религиозный мир

Искусственный интеллект все активнее входит в различные сферы общественной жизни, и религиозная среда не является исключением.

Сегодня нейросети используются для работы со священными текстами, перевода материалов, образовательных проектов и коммуникации с верующими.

О том, как новые технологии влияют на мировые религии и какие вызовы возникают в этой связи, в интервью порталу “Kazislam.kz” рассказал директор Департамента внешних связей Международного центра

межконфессионального и межрелигиозного диалога Жансерик Темирташев.

— Когда говорят об искусственном интеллекте и религии, большинство представляет себе чат-ботов, отвечающих на вопросы верующих. Насколько это соответствует реальности?

— Это лишь небольшая часть происходящих изменений. Искусственный интеллект сегодня используется значительно шире. Мы видим его применение в работе со священными текстами, переводах, образовательных проектах, административной деятельности религиозных организаций и даже в создании интерактивных цифровых помощников.

По сути, речь идет уже не об отдельных экспериментах, а о масштабной цифровой трансформации, которая затрагивает практически все мировые религии.

— Как сегодня ИИ используется в религиозной практике разных конфессий?

— Можно выделить несколько направлений. В исламе существуют проекты вроде QuranGPT, предлагающие пользователям справочную информацию на основе Корана и хадисов. В иудаизме появился сервис Kosher.Chat, ориентированный на нормы ортодоксального иудаизма.

В индуизме работает GitaGPT, позволяющий вести диалог по содержанию «Бхагавад-гиты».

Их объединяет общая цель — сделать религиозные знания более доступными и персонализированными для пользователей. При этом речь идет не только о поиске информации, но и о формировании новых способов взаимодействия человека со священными текстами.

Кроме того, искусственный интеллект помогает преодолевать языковые барьеры. Например, проект «Греческая комната» при Университете Южной Калифорнии использует ИИ для перевода Библии на языки малочисленных народов.

— Может ли искусственный интеллект участвовать в подготовке проповедей?

— Такие эксперименты уже проводятся. Раввины и пасторы используют нейросети для поиска идей и структурирования материалов. В Германии даже состоялась лютеранская служба, где значительная часть литургии была подготовлена ChatGPT.

Однако исследования Pew Research Center показывают, что многие священнослужители рассматривают искусственный интеллект исключительно как вспомогательный инструмент. По их мнению, проповедь невозможно отделить от духовного опыта, пастырской ответственности и живого общения с людьми.

Поэтому для многих религиозных лидеров помощь технологии допустима, а вот замена человека — нет.

— Почему религиозные организации все активнее обращаются к цифровым технологиям?

— Причины во многом схожи с теми, которые мы наблюдаем в других сферах. Люди хотят получать информацию быстро, иметь доступ к знаниям из любой точки мира и пользоваться привычными цифровыми сервисами.

При этом важно понимать, что граница между онлайн-религией и офлайн-практикой постепенно исчезает. Они существуют параллельно и оказывают влияние друг на друга.

Сегодня авторитет формируется не только в стенах мечетей, храмов, церквей или духовных учебных заведений, но и через цифровые платформы, социальные сети и доступность информации. Искусственный интеллект усиливает этот процесс: он не просто хранит данные, а отвечает на вопросы, имитирует уверенность в общении и создает ощущение живого собеседника.

— Как мировые религиозные организации реагируют на развитие искусственного интеллекта?

— Подходы различаются. Одни религиозные организации внедряют технологии осторожно и под строгим контролем, другие проводят четкие границы допустимого.

Например, Русская православная церковь выступила против использования нейросетей для подготовки проповедей. В ряде

религиозных сообществ допускается применение ИИ для исследований, переводов и административной работы, но не для принятия решений по вопросам вероучения.

Особый интерес представляет подход Ватикана. Католическая церковь рассматривает искусственный интеллект прежде всего через призму человеческого достоинства и нравственной ответственности. В своей энциклике *Magnifica Humanitas* Папа Римский Лев XIV подчеркнул необходимость сохранения человеческого контроля над ключевыми решениями и предупредил о рисках бесконтрольного развития технологий.

— Как сами верующие относятся к приходу искусственного интеллекта в религиозную сферу?

— Общественное мнение остается неоднозначным. По данным Pew Research Center, большинство американцев не хотели бы видеть искусственный интеллект в религиозной сфере.

В то же время исследования Barna Group показывают более сложную картину. Многие верующие признают, что новые технологии способны расширить доступ к знаниям и образовательным ресурсам, однако одновременно опасаются утраты подлинности духовного опыта и ослабления роли религиозных институтов.

Это свидетельствует о том, что общество пока находится в поиске баланса между технологическими возможностями и сохранением

традиционных ценностей.

— Сегодня Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога работает над созданием Этического кодекса использования искусственного интеллекта. Для чего необходим этот документ?

— В рамках реализации Астанинской декларации мира, принятой по итогам VIII Съезда лидеров мировых и традиционных религий, продвигается инициатива по разработке концептуального документа «Этический кодекс использования искусственного интеллекта».

Его главная задача — выработать общие подходы к использованию новых технологий с учетом нравственных принципов и защиты человеческого достоинства.

Мы исходим из того, что искусственный интеллект должен служить человеку, а не подменять его. Технологии могут помогать в образовании, коммуникациях и распространении знаний, однако вопросы морали, духовности и ответственности должны оставаться в сфере человеческого выбора.

Наша цель — утвердить гуманистические принципы в цифровой среде, чтобы новые инструменты способствовали развитию общества и межрелигиозного диалога, а не подменяли собой духовные ориентиры человека.

Спасибо за интервью

ИИ в религиозной журналистике: возможности и риски

Нейросети помогают искать информацию, анализировать данные, переводить тексты и создавать контент. Однако в сфере религии любая неточность может иметь серьезные последствия. Где проходит граница между удобством технологий и ответственностью журналиста? Об этом мы поговорили с главным экспертом Департамента информационной работы Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Назерке Оргара.

— Сегодня искусственный интеллект активно используется в медиа. Какие возможности он открывает для религиозной журналистики?

— Искусственный интеллект значительно расширяет инструментарий журналиста. Он помогает обрабатывать большие

объемы информации, расшифровывать интервью, переводить тексты, работать с архивами и готовить аналитические материалы.

Особенно полезны эти технологии при изучении исторических источников, сравнении различных переводов текстов и поиске информации в больших массивах данных.

Для Казахстана как многонационального и многоконфессионального государства такие инструменты могут способствовать повышению доступности качественного религиозоведческого контента.

— Вместе с тем многие эксперты говорят о рисках. Насколько они реальны?

— Риски вполне реальны. Прежде всего необходимо понимать, что искусственный интеллект не является самостоятельным источником знаний. Он работает с уже существующей информацией и может допускать ошибки.

Представьте ситуацию: журналист просит чат-бот указать источник конкретного хадиса или религиозного правила. Система уверенно выдает название книги, номер главы, страницу и даже год издания. Однако при проверке выясняется, что такого источника в действительности не

существует. Алгоритм просто сгенерировал правдоподобный ответ.

Поэтому искусственный интеллект не может выступать первоисточником информации. Любые цитаты из священных текстов, хадисы, фетвы, церковные документы или исторические сведения должны обязательно проверяться по официальным и достоверным источникам.

— Может ли искусственный интеллект формировать предвзятое отношение к религии?

— Такая проблема действительно существует. Надо понимать, что искусственный интеллект обучается на больших массивах информации из Интернета и может воспроизводить уже существующие в обществе стереотипы.

Международные исследования показывают, что некоторые генеративные модели при упоминании ислама чаще используют лексику, связанную с конфликтами, угрозами безопасности или терроризмом. Это не результат чьего-то намерения, а следствие дисбаланса данных, на которых обучалась система.

Поэтому журналисты должны критически оценивать любой сгенерированный контент и не допускать тиражирования предвзятых формулировок или негативных клише в отношении религиозных сообществ.

— Насколько серьезной угрозой становятся дипфейки?

— Дипфейки - один из наиболее опасных вызовов цифровой эпохи. Современные технологии позволяют

очень точно имитировать голос человека, его мимику и манеру речи.

Представьте, что в социальных сетях появляется видео, на котором известный религиозный лидер якобы делает радикальное или провокационное заявление. Даже если запись окажется подделкой, она способна за короткое время вызвать широкий общественный резонанс.

Поэтому современный фактчекинг должен включать не только проверку текстов, но и верификацию фото-, видео- и аудиоматериалов.

— Некоторые пользователи задают чат-ботам вопросы о религии. Может ли ИИ стать новым религиозным авторитетом?

— Нет. Искусственный интеллект не обладает религиозной компетенцией и не несет моральной ответственности за свои ответы.

Он может выполнять справочную функцию, помогать находить информацию или ориентироваться в источниках. Однако вопросы вероучения, духовной практики и религиозных заключений должны оставаться в компетенции специалистов и религиозных институтов.

— Какой международный опыт использования ИИ в религиозной сфере заслуживает внимания?

— Сегодня во всем мире идет активный поиск баланса между технологическим развитием и ответственностью.

Интересен опыт Ватикана. Католические организации неоднократно подчеркивали, что

любые технологии должны служить человеческому достоинству, а ключевые моральные и этические решения должны оставаться исключительно за человеком.

Показателен и опыт исламских цифровых платформ на Ближнем Востоке. Некоторые из них используют системы на базе искусственного интеллекта для автоматических ответов пользователям. Однако рядом с такими сервисами обязательно размещается предупреждение о том, что ответ носит ознакомительный характер, а по вопросам религии необходимо обращаться к квалифицированным ученым.

Не менее важен опыт крупнейших мировых медиа. Многие международные редакции уже приняли внутренние кодексы использования искусственного интеллекта. Их основные принципы — обязательный человеческий контроль, фактчекинг, прозрачность перед аудиторией и сохранение персональной ответственности редактора за опубликованный материал.

— Какими принципами должны руководствоваться журналисты при использовании искусственного интеллекта?

— Я бы выделила несколько ключевых принципов: обязательную проверку информации, прозрачность использования ИИ, недопущение дискриминационных и предвзятых формулировок, сохранение авторской ответственности и уважение к религиозным чувствам аудитории.

Технологии развиваются очень быстро, но профессиональная этика должна оставаться неизменной.

— Что бы вы посоветовали журналистам, работающим с ИИ?

— Безусловно, искусственный интеллект способен существенно повысить эффективность работы журналиста. Однако в сфере религии особенно важно помнить, что технологии не могут заменить профессиональную ответственность, критическое мышление и уважение к духовным ценностям.

Сегодня главным профессиональным преимуществом становится уже не скорость публикации, а способность проверять факты, сохранять объективность и отвечать за достоверность информации.

САРАПТАМА / АНАЛИТИКА

Америкалықтар және жасанды интеллект – 2026: чат-боттар, ақылды құрылғылар және олардың ықпалына қатысты көзқарастар

XXI ғасырдың ең маңызды технологиялық жетістіктерінің бірі – жасанды интеллект (ЖИ) технологияларының қарқынды дамуы. Бүгінде жасанды интеллект білім беру, денсаулық сақтау, бизнес, өндіріс, медиа және күнделікті тұрмыс сияқты көптеген салаларға терең еніп келеді. Әсіресе соңғы жылдары ChatGPT, Gemini, Copilot сияқты чат-боттардың кеңінен таралуы қоғамның цифрлық технологияларға деген көзқарасын түбегейлі өзгертті.

2026 жылы Pew Research Center зерттеу орталығы АҚШ-тағы 5119 ересек азамат арасында сауалнама жүргізіп, америкалықтардың жасанды интеллектіні пайдалану тәжірибесін, оған қатысты пікірлерін және оның қоғамға ықпалы туралы көзқарастарын зерттеді. Зерттеу нәтижелері жасанды интеллектінің күнделікті өмірде кеңінен қолданылып келе жатқанын көрсеткенімен, оған деген қоғамдық сенімнің әлі де толық қалыптаспағанын байқатты. Бұл мақалада

америкалықтардың чат-боттарды пайдалану ерекшеліктері, ақылды құрылғыларды қолдану деңгейі және жасанды интеллектінің ықпалына қатысты көзқарастары талданады.

Америкалықтардың чат-боттарды қолдану тәжірибесі

Зерттеу нәтижелері бойынша АҚШ ересектерінің шамамен жартысы жасанды интеллект негізіндегі чат-боттарды қолданады. Бұл көрсеткіш 2024 жылмен салыстырғанда айтарлықтай өскен. Қазіргі таңда әрбір төртінші америкалық чат-боттарды күн сайын пайдаланады.

Чат-боттарды қолданудың негізгі мақсаты – ақпарат іздеу. Сауалнамаға қатысқандардың 40%-ға жуығы қажетті мәліметтерді табу үшін жасанды интеллект қызметтеріне жүгінетінін айтқан. Сонымен қатар жұмыс істейтін азаматтардың 38%-ы чат-боттарды кәсіби қызметінде пайдаланады. Олар мәтін жазу, ақпарат талдау, есеп дайындау және түрлі тапсырмаларды автоматтандыру үшін қолданылады.

Жасанды интеллект құралдары тек кәсіби салада ғана емес, ойын-сауық, шығармашылық, білім алу және денсаулық мәселелерінде де кеңінен қолданылуда. Кейбір америкалықтар чат-боттарды эмоционалдық қолдау алу немесе психологиялық кеңес сұрау үшін пайдаланады. Зерттеу бойынша әрбір оныншы пайдаланушы жасанды интеллектімен эмоционалдық мәселелер жөнінде сөйлесетінін көрсеткен.

Жасанды интеллект платформаларының танымалдығы
Сауалнама барысында

америкалықтар қандай чат-боттарды жиі қолданатыны анықталды. Ең танымал платформа – ChatGPT. 2026 жылы АҚШ тұрғындарының 44%-ы осы жүйені пайдаланатынын мәлімдеген. Бұл көрсеткіш өткен жылдармен салыстырғанда едәуір жоғары.

ChatGPT-тен кейінгі орындарды Gemini, Copilot және Meta AI иеленеді. Ал Grok, Claude және Character.ai платформаларын пайдаланушылардың үлесі салыстырмалы түрде төмен.

Жас ерекшеліктеріне қарай талдағанда, 50 жасқа дейінгі азаматтардың ChatGPT қолдану көрсеткіші айтарлықтай жоғары екені байқалады. Бұл жастардың жаңа технологияларды тез қабылдайтынын және цифрлық сауаттылық деңгейінің жоғары екенін көрсетеді.

Жасанды интеллектінің еңбек өнімділігіне әсері

Жасанды интеллектіні енгізудің басты артықшылықтарының бірі – еңбек өнімділігін арттыру мүмкіндігі. Зерттеу нәтижелері америкалықтардың көпшілігі чат-боттардың жұмыс тиімділігіне оң әсер ететінін мойындайтынын көрсетті.

Сауалнамаға қатысқандардың шамамен үштен бірі жасанды интеллект олардың өнімділігін арттырғанын айтқан. Сонымен қатар көптеген респонденттер чат-боттардың ақпаратқа қол жеткізуді жеңілдетіп, білім деңгейін арттыруға көмектесетінін атап өткен.

Шығармашылық тұрғысынан да оң бағалар басым. Қатысушылардың бестен бірі жасанды интеллект жаңа

идеялар ұсынуға, мәтіндер дайындауға және шығармашылық тапсырмаларды орындауға көмектесетінін жеткізген.

Дегенмен респонденттердің басым бөлігі жасанды интеллект адамның бақытына немесе әлеуметтік қарым-қатынастарына айтарлықтай әсер етпейді деп санайды. Бұл технология көбіне тиімділік пен өнімділікті арттыру құралы ретінде қабылданады.

Ақылды құрылғылардың таралуы Жасанды интеллект тек чат-боттармен шектелмейді. Ол күнделікті тұрмыста қолданылатын көптеген құрылғыларға енгізілуде. Зерттеу нәтижелері бойынша АҚШ азаматтарының 40%-ға жуығы смарт-сағаттарды пайдаланады.

Смарт-сағаттар денсаулық көрсеткіштерін бақылауға, дене белсенділігін өлшеуге және хабарламаларды қабылдауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар америкалықтардың үштен бірі ақылды колонкаларды қолданады. Бұл құрылғылар дауыс арқылы басқарылып, музыка ойнату, ақпарат беру және үй техникасын басқару сияқты қызметтер атқарады.

Сауалнама қатысушыларының шамамен 20%-ында жасанды интеллектімен жабдықталған ақылды есік қоңыраулары бар. Бұдан бөлек робот шаңсорғыштар мен смарт-термостаттар да біртіндеп кең таралуда.

Бұл көрсеткіштер жасанды интеллект технологияларының америкалықтардың тұрмыстық өміріне терең еніп жатқанын дәлелдейді.

Жасанды интеллектіге қатысты

қоғамдық көзқарас

Жасанды интеллектінің кең таралуына қарамастан, америкалықтардың оған деген көзқарасы біржақты оң емес. Көптеген азаматтар технологияның болашағына қатысты алаңдаушылық білдіреді.

Зерттеу нәтижесі бойынша америкалықтардың 40%-ы жасанды интеллект алдағы жиырма жылда қоғамға теріс әсер етеді деп есептейді. Ал оның оң ықпалын күтетіндердің үлесі айтарлықтай төмен.

Жеке өмір тұрғысынан да ұқсас жағдай байқалады. Респонденттердің 31%-ы жасанды интеллект олардың өміріне теріс әсер етуі мүмкін деп санайды. Тек төрттен бір бөлігі ғана технологияның жағымды ықпалын күтеді.

Ең қызығы, жас буын өкілдері де жасанды интеллектінің болашағына қатысты күмән келтіреді. Жастар бұл технологияларды белсенді қолданғанымен, олардың қоғамға әсеріне сақтықпен қарайды.

Құпиялылық пен ақпараттық қауіпсіздік мәселелері

Жасанды интеллектіге қатысты басты алаңдаушылықтардың бірі – жеке мәліметтердің қауіпсіздігі. Сауалнамаға қатысқан америкалықтардың шамамен 70%-ы жасанды интеллект дамыған сайын олардың жеке деректері бұрынғыдан да қорғалмай қалады деп есептейді.

Көптеген азаматтар цифрлық платформалардың пайдаланушылар туралы үлкен көлемдегі ақпарат жинауына және оны өңдеу тәсілдерінің ашық болмауына алаңдайды. Сонымен

қатар алгоритмдердің қалай жұмыс істейтіні туралы ақпараттың жеткіліксіздігі де сенімсіздік тудырады.

Мемлекеттік реттеу және технологиялық даму қарқыны

Америкалықтардың басым бөлігі жасанды интеллектінің тым жылдам дамып жатқанын айтады. Сауалнама нәтижесі бойынша респонденттердің үштен екісі технологиялардың даму қарқыны шамадан тыс жоғары деп есептейді.

Сонымен қатар халықтың көпшілігі мемлекет пен технологиялық компаниялардың жасанды интеллектіні жауапкершілікпен реттей алатынына сенбейді. Респонденттердің 67%-ы АҚШ үкіметінің бұл саланы тиімді бақылау мүмкіндігіне күмәнмен қарайды.

Жеке компанияларға қатысты да сенім деңгейі төмен. Көптеген азаматтар коммерциялық ұйымдар пайда табуды бірінші орынға қояды деп есептейді.

Жас ерекшелігі мен гендерлік айырмашылықтар

Зерттеу жасанды интеллектіні пайдалану деңгейінің жас ерекшелігіне байланысты өзгеретінін көрсетті. Жастар чат-боттарды жиі қолданғанымен, олардың арасында да жасанды интеллектінің ықпалына қатысты алаңдаушылық жоғары.

Гендерлік айырмашылықтар да байқалады. Ер адамдар чат-боттарды жұмыс барысында жиірек пайдаланады және өздерінің цифрлық дағдыларына көбірек сенеді. Ал әйелдер жасанды интеллектінің ықтимал қауіптері туралы көбірек алаңдайды және

технологияның қоғамға әсеріне сыни көзқараспен қарайды.

Қорытынды

Pew Research Center зерттеуінің нәтижелері жасанды интеллектінің америкалықтардың күнделікті өмірінің маңызды бөлігіне айналғанын көрсетеді. Чат-боттар, смарт-құрылғылар және басқа да интеллектуалды жүйелер қоғамның көптеген салаларында кеңінен қолданылуда.

Сонымен қатар технологиялардың таралуымен бірге қоғамда алаңдаушылық та күшейіп келеді. Азаматтарды жеке мәліметтердің қауіпсіздігі, жасанды интеллектінің тым жылдам дамуы және оны реттеудің жеткіліксіздігі мәселелері толғандырады. Тіпті жаңа технологияларды белсенді пайдаланатын жастардың өздері де оның ұзақ мерзімді салдарына күмәнмен қарайды.

Осылайша, америкалық қоғам қазіргі уақытта жасанды интеллект дәуіріне бейімделу кезеңін бастан кешіруде. Болашақта бұл технологиялардың табысты дамуы тек техникалық жетістіктерге ғана емес, сонымен қатар қауіпсіздік, этика және қоғамдық сенім мәселелерінің тиімді шешілуіне байланысты болмақ.

Ақпараттың түпнұсқасы:

https://www.pewresearch.org/internet/2026/06/17/americans-and-ai-2026-chatbots-smart-devices-and-views-on-impact/?_gl=1*5tedhk*_up*MQ..&gclid=CjwKCAjw0dPRBhAPEiwAE5vTTkeaho3qek2m_IjVEQ8Vuq9Fp7vK6Wft6R3Jh6qrQAqlomAutD3WWRoCrpkQAvD_BwE&gbraid=0AAAAA-ddO9H0bhguWqKrUV0zkLmUnaaLp

КОНФЕССИЯРАЛЫҚ ЖӘНЕ ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЦЕНТР МЕЖКОНФЕССИОНАЛЬНОГО И МЕЖРЕЛИГИОЗНОГО ДИАЛОГА

2026